

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

Adroddiad Blynyddolt

2022/23

Cyflawni Mwy Gyda'n Gilyd

“Waeth faint o heriau sy’n dod
i’r amlwg, dyna’r peth gorau
i mi ei wneud erioed.

Mae’n hudolus, gweld y byd
trwy lygaid fy merch, gan wybod
sut fywyd oedd ganddi ... dwi’n
teimlo mor ddiolchgar. Pe bawn
i’n gallu annog un person i’w
wneud. Mae’n wych.”

Amanda a Martin a fabwysiadodd ferch

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

Rhagair y Cadeirydd

Mae Adroddiad Blynyddol 2022-23 y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn rhoi ffocws clir ar gynnal perfformiad rhagorol mewn gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru.

Mae'r Gwasanaeth Cenedlaethol yn edrych i'r dyfodol yn briodol ac yn gyson i sicrhau bod gwasanaethau mabwysiadu yn parhau i fod yn berthnasol ac yn addasadwy i newid angenrheidiol. Mae hefyd yn parhau i fod yn uchelgeisiol bod arbenigedd ar draws Llywodraeth Leol a'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol yn parhau i weithio'n effeithiol ac yn effeithlon.

Mae cynllun **"Mabwysiadu Cymru 2025 a Thu Hwnt"** yn nodi sut mae'r gwasanaeth yn ceisio gwneud hyn ar gyfer y dyfodol.

A.

Y teuluoedd gorau ar gyfer ein plant mabwysiedig

B.

Cefnogaeth fabwysiadu wych lle a phryd y mae ei angen

C.

Cyswllt iachach trwy wasanaethau teulu biolegol gwell

Ch.

Gwell cofnodion mabwysiadu a mynediad at wybodaeth ar unrhyw oedran

Cydnabod ac ymateb i oblygiadau gydol oes

Mae'r cynllun yn gynrychiolaeth wirioneddol o'r cydweithio a'r cyd-gynhyrchu sy'n nodweddu sut mae NAS yn gweithio, gan dynnu ar ymgysylltu helaeth â phlant, pobl ifanc a theuluoedd, gweithwyr proffesiynol, ac arweinwyr gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys y digwyddiad ymgysylltu blynyddol, y 'Sgwrs Fabwysiadu Fawr' ym mis Ionawr 2022 a 2023.

Mae'r gwasanaeth yn gweithio o safle o gryfder ac yn ymwybodol o'r cyfleoedd a'r heriau sydd o'i flaen. Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn yn rhoi tystiolaeth sut y bydd partneriaid priodol yn parhau i gydweithio i gyflawni'r uchelgais ar y cyd o gefnogi'n effeithiol bawb sy'n ymwneud â mabwysiadu ac y mae mabwysiadu'n effeithio arnynt.

Bydd arweinwyr y gwasanaeth yn parhau i ymgysylltu â Gweinidogion a swyddogion Cymru, gan adeiladu ar y berthynas gynhyrchiol sydd wedi datblygu. Mae'r gwasanaeth yn gwerthfawrogi'r adnoddau ychwanegol sydd ar gael ganddynt i gefnogi gweithrediad y cynllun.

Philip T. Hodgson

Phil Hodgson
Cyd-gadeirydd annibynnol
Bwrdd Llywodraethu
Cyfun NAS

Jane Tremlett

Y Cyngorydd Jane Tremlett
Cyd-gadeirydd
Bwrdd Llywodraethu
Cyfun NAS

Gobeithiwn y mwynhewch yr adroddiad

Amdanom ni

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

Y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) yw'r fenter gydweithredol Cymru gyfan ar gyfer darparu gwasanaethau mabwysiadu. Ei rôl yw gwella gwasanaethau mabwysiadu er budd pawb y mae mabwysiadu yng Nghymru yn effeithio arnynt.

Trwy ei strwythur cenedlaethol/rhanbarthol/lleol ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu Awdurdodau Lleol a'i bartneriaeth ag Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol, lechyd, Addysg ac eraill, mae NAS wedi bod yn darparu ac yn gwella gwasanaethau ers 2014.

CENTRAL TEAM

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

**National Adoption Service
– Central Team**
c/o City of Cardiff Council,
Room 475 County Hall,
Atlantic Wharf, Cardiff, CF10 4UW
029 2087 3927
contact@adoptcymru.com
www.adoptcymru.com

MID & WEST WALES

Ceredigion, Powys, Carmarthenshire,
Pembrokeshire

Mabwysiadu
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Adoption
Mid & West Wales

Mid & West Wales Adoption
Building 1, St David's Park,
Johnstown, Carmarthenshire,
SA31 3HB
01267 246970

Neuadd Brycheiniog, Cambrian Way,
Brecon, Powys, LD3 7HR
01597 827666
adoptionenquiries@carmarthenshire.gov.uk
www.adoptionmwwales.org.uk

NORTH WALES

Isle of Anglesey, Gwynedd, Conwy,
Denbighshire, Flintshire, Wrexham

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Gogledd Cymru

North Wales
Adoption
Service

North Wales Adoption Service
3rd Floor, Lambpit Street, Wrexham,
LL11 1AR
01978 295311
adoption@wrexham.gov.uk
www.northwalesadoption.gov.uk

SOUTH EAST WALES

Monmouthshire, Blaenau Gwent, Torfaen,
Caerphilly, Newport

South East Wales Adoption Service
Achieving More Together
Gwasanaeth Mabwysiadu Deddfwyrain Cymru
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd!

South East Wales Adoption Service
North Wing, 2nd Floor Block B,
Mamhilad House,
Mamhilad Park Estate,
Pontypool, Torfaen, NP4 0HZ
01495 355766
adoption@blaenau-gwent.gov.uk

VALE, VALLEYS & CARDIFF

Merthyr Tydfil, Rhondda Cynon Taf, Cardiff,
Vale of Glamorgan

Vale, Valleys
and Cardiff
Adoption

Vale, Valleys & Cardiff Adoption
1st Floor, Dock Office, Subway Road,
Barry, CF63 4RT
0800 0234 064
adoption@valeofglamorgan.gov.uk
www.adopt4vvc.org

WESTERN BAY

Swansea, Neath Port Talbot, Bridgend

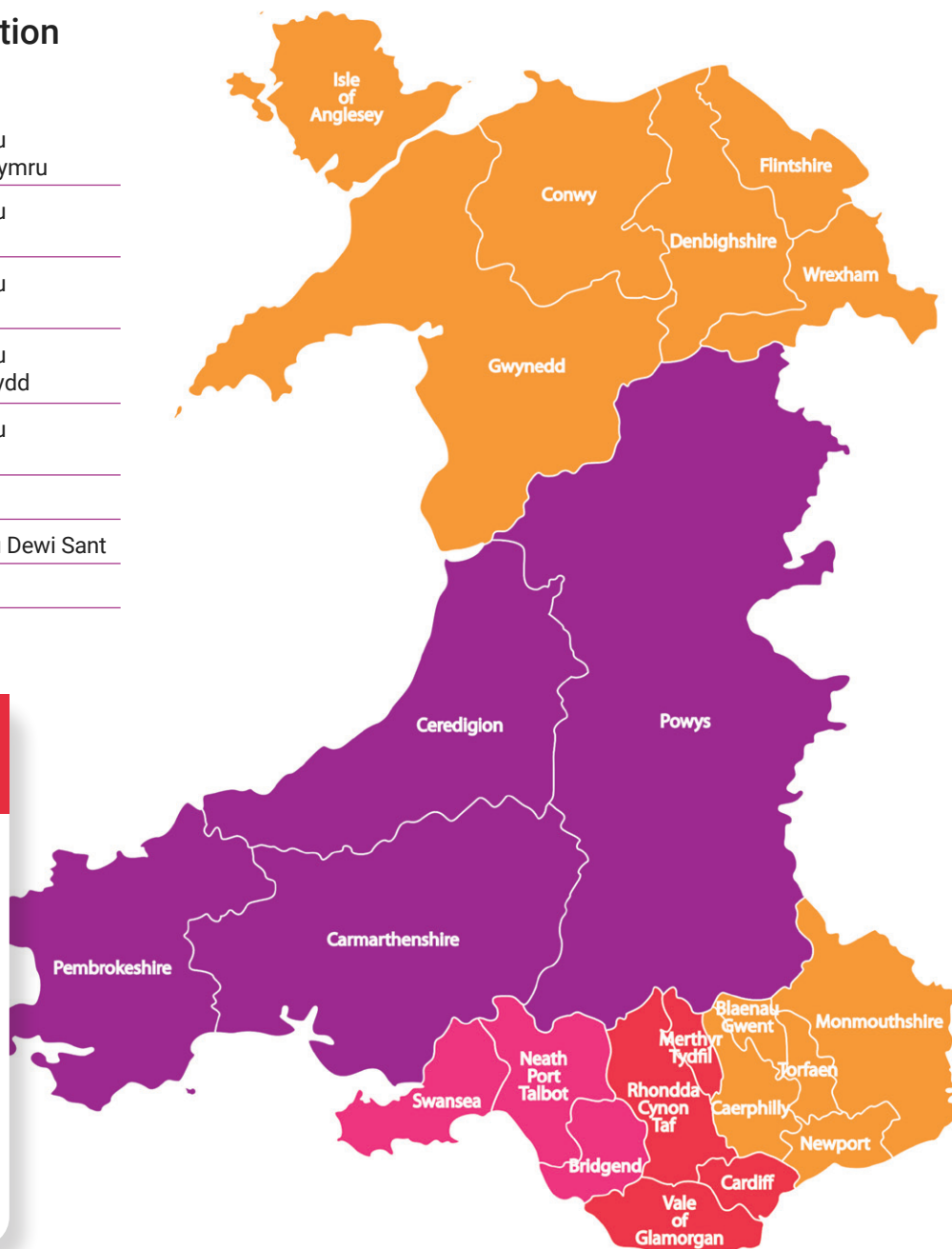

GWASANAETH MABWYSIADU
Bae'r Gorllewin
Western Bay
ADOPTION SERVICE

Western Bay Adoption Service
Tregelles Court,
Neath Abbey Road,
Neath, SA10 7DF
0300 365 2222
enquires@westernbayadoption.org
www.westernbayadoption.org

All Wales Voluntary Adoption Agencies Services

MWWAS	Gwasanaeth Mabwysiadu Canolbarth a Gorllewin Cymru
NWAS	Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru
SEWAS	Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru
VVC	Gwasanaeth Mabwysiadu Cymoedd y Fro a Chaerdydd
WBAS	Gwasanaeth Mabwysiadu Bae'r Gorllewin
Barnardo's	Barnardo's
St David's	Gwasanaeth Mabwysiadu Dewi Sant
AUK	Adoption UK
ALI	Awdurdodau Lleol

AFKA Cymru

Cymdeithas ar gyfer Maethu,
Gofal Perthynas a Mabwysiadu
Association for Fostering,
Kinship and Adoption

AFKA Cymru

G14, Ty Antur, Enterprise House,
Navigation Park,
Abercynon, CF45 4SN
029 2076 1155
Info-afa@stdavidscs.org
www.afacymru.org

ADOPTION UK

Adoption UK

Penhaved Studios,
Penhaved Street,
Grangetown,
Cardiff, CF11 7LU
029 2023 0319
www.adoptionuk.org

BARNARDO'S CYMRU

Barnardo's Cymru Adoption and Fostering Services

Britannia House, Van Road,
Caerphilly, CF83 3GG
02920 484316
adoptionandfostering@barnardos.org.uk
www.barnardos.org.uk/adoption

**GELWIR DEWI SANT BELLACH YN
WASANAETH MABWYSIADU DEWI SANT**

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Dewi Sant

St David's
Adoption
Service

St David's Children Society

28 Park Place, Cardiff,
CF10 3BA
029 2066 7007
info@stdavidscs.org
www.adoptionwales.org

Rhagarweiniad Y Cyfarwyddwr

Suzanne Griffiths

Bu llawer o lwyddiant a gwelliant mewn gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru ers 2014. Mae hyn wedi parhau yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf, er gwaethaf yr amgylchedd heriol sy'n wynebu plant, pobl ifanc, teuluoedd, a gweithwyr proffesiynol yn ystod ac ar ôl pandemig Covid-19, ac yna anawsterau mewn cyllid cyhoeddus a chostau byw.

Fel pob gwasanaeth cyhoeddus, mae NAS yn cael ei herio gan ddealltwriaeth newidiol o angen gyda galw cynyddol mewn rhai rhannau o'r gwasanaeth, argaeledd gweithlu cyson gyda sgiliau priodol, a chan farn y cyhoedd a phroffesiynol.

I'r ychydig, nid y llawer....

Mae mabwysiadu yn wasanaeth ar gyfer nifer gymharol fach o blant: y rhai na ellir derbyn cartref diogel iddynt o fewn eu teulu biolegol neu gymuned; neu, mewn achosion cymharol brin y dyddiau hyn, lle mae rhiant yn dewis ildio ei blentyn i'w fabwysiadu.

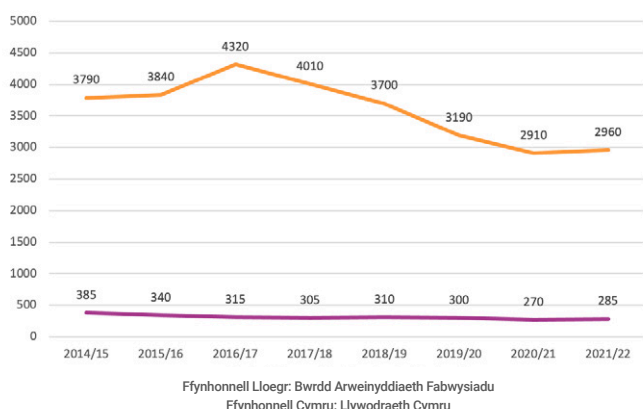
Gwyddom fod mabwysiadu yn opsiwn hynod gadarnhaol i blant yn y ddwy sefyllfa; mae ymchwil yn dangos ei fod yn parhau i ddarparu'r canlyniadau gorau i'r plant hyn.

Mae'n bwysig ein bod yn parhau i ymdrechu i wella gwasanaethau i'r rhai sydd ei angen, gan sicrhau bod mabwysiadu yn parhau i gynnig opsiwn sefydlogrwydd cadarnhaol i blant a gefnogir gan y system lles cymdeithasol sydd ei angen. Er bod yna blant y mae eu rhieni wedi'u hildio, ac eraill heb unrhyw hawl i amgylchedd teuluol diogel a meithringar, bydd mabwysiadu yn parhau i fod yn rhan bwysig o'r ystod o wasanaethau teulu.

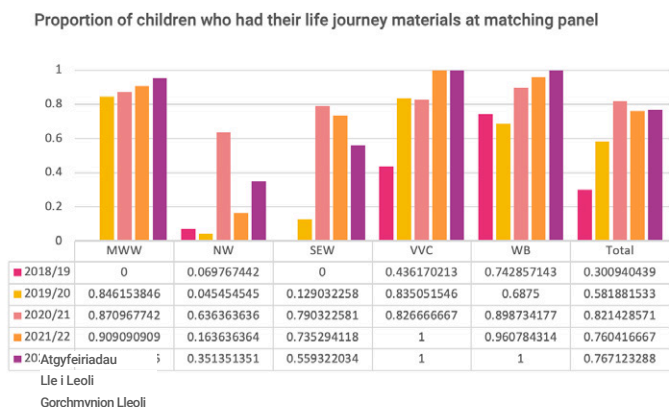
I ddyfynnu'r Athro Jim Clifford OBE, yn dilyn cyhoeddi'r adroddiad diweddar 'Cartref i Mi': "Mae mabwysiadu ar gyfer yr ychydig, nid y llawer" a "lle bo'n briodol i anghenion y plentyn, yn dod â mwy o werth na naill ai GGA neu faethu". Mae'r adroddiad hwn yn rhoi trosolwg clir o pam mae mabwysiadu yn opsiwn sefydlogrwydd cadarnhaol i rai plant o safbwynt y plentyn unigol ond hefyd o safbwynt y pwrs cyhoeddus. Mae'n galw ar y sector mabwysiadu, awdurdodau lleol a'r proffesiwn gwaith cymdeithasol, y farnwriaeth, a llywodraethau i weithredu ar ostyngiad yn niferoedd mabwysiadu er lles plant a chymdeithas.

Yn yr un modd â Lloegr, mae gwasanaethau mabwysiadu Cymru yn gweld gostyngiad hirdymor yn nifer y plant sy'n cael eu hatgyfeirio, eu lleoli a'u mabwysiadu. Yng Nghymru, mae'r gostyngiad yn adlewyrchu gostyngiad mwy cyffredinol mewn ceisiadau i'r llysoedd. Er bod arwyddion o welliant yn 2022-23, mae'n debygol bod y defnydd o fabwysiadu yn setlo ar lefel is na chyn y pandemig.

Gorchmynion Lleoli a wnaed yng Nghymru a Lloegr

Atgyfeiriadau Penderfyniad Lle i Leoli a Gorchmynion Lleoli yng Nghymru

Mae ystyried mabwysiadu ar gyfer plant yn cael ei herio

Cydnabyddir, yn gyntaf ac yn bennaf, y dylid cefnogi plant i aros yn eu teuluoedd a'u cymunedau tarddiad. Dylai gwasanaethau wneud popeth o fewn eu gallu i ddarparu'r math a'r lefel gywir o gymorth am ba bynnag hyd y bydd ei angen.

Fodd bynnag, mae'r lobi gwrth-fabwysiadu sydd weithiau'n lleisio a'r dehongliad camarweiniol o rai dyfarniadau cyfreithiol (Par: B & Re: BS) wedi rhoi'r argraff mai dim ond fel yr opsiwn olaf un y dylid ystyried mabwysiadu. Yn yr un modd, gall y gwaith parhaus o gydbwyso deddfwriaeth lles plant a'r pwys mwyaf â deddfwriaeth rhieni / hawliau dynol yn y llysoedd arwain at oedi sylweddol i blant wrth i achosion gael eu hatal er mwyn caniatáu i'r materion hyn gael eu clywed.

Mae heriau ychwanegol wedi dod yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn gysylltiedig â sgandalau am arferion hanesyddol: yn fwyaf diweddar, y driniaeth a roddwyd i fenywod di-briod a adroddwyd y llynedd gan y Cydbwyllgor ar Hawliau Dynol². Mae'r rhain yn anamddiffynadwy, yn cynrychioli arferion nad oes lle iddynt mewn gwasanaethau neu gymdeithas gyfoes.

Mae yna fythau hefyd am yr hyn y mae mabwysiadu yn ei olygu yn y byd modern. Nid yw mabwysiadu bellach o reidrwydd yn golygu hollti cysylltiadau â theuluoedd biolegol. Yn yr un modd, mae mwy o gydnabyddiaeth nag erioed o'r goblygiadau gydol oes i fabwysiadu a allai olygu bod angen i gymorth a gwasanaethau fod ar gael pan fo angen drwy gydol y cylch bywyd.

Yn olaf, mae heriau polisi cyhoeddus yng Nghymru, sy'n creu cymhellion i ystyried opsiynau eraill cyn mabwysiadu wrth gynllunio ar gyfer plant: un enghraifft yw hawl gyfreithiol fwy manteisiol i gymorth ar gyfer Gwarcheidwaid Arbennig; ac un arall, y polisi 'dim anfantais' mewn perthynas â thaliadau os bydd trefniant maethu yn troi'n warcheidiaeth arbennig.

Nid yw'r un o'r rhain yn anghywir o'u cymryd ar eu pen eu hunain. Ni fyddai neb sy'n gweithio yn y gwasanaethau mabwysiadu yn anghytuno ei bod yn iawn, os oes posibilrwydd i blant aros o fewn eu rhwydwaith teuluol, y dylai hynny ddigwydd a chael cefnogaeth dda gan wasanaethau.

Fodd bynnag, gyda'i gilydd maent yn rhoi mabwysiadu dan anfantais, ac mae'r portread sy'n aml yn negyddol yn annheg ac yn ddi-fudd pan fo llawer o bethau cadarnhaol posibl i fabwysiadu wedi'i reoli'n dda o ran canlyniadau i blant.

Mae gwasanaethau yng Nghymru a ledled y DU yn gweithio'n galed i addasu a moderneiddio gwasanaethau mabwysiadu. Yng Nghymru, rydym yn rhoi llawer o newidiadau i arferion ar waith drwy gyfres o Ganllawiau Arfer Da, gan gynnwys:

- Sut rydym yn cefnogi plant sy'n symud i deuluoedd mabwysiadol newydd a sut rydym yn cadw mewn cysylltiad â nhw;
- Sut rydym yn gweithio gyda rhieni geni;
- Sut rydym yn creu arddull mabwysiadu mwy 'agored' lle mae perthnasoedd a chysylltiadau yn cael eu hystyried yn allweddol i sicrhau bod plant yn datblygu dealltwriaeth lawer gwell o'u hunaniaeth a'u profiadau bywyd cynnar.

Mae NAS, yn bennaf drwy'r tîm canolog, yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i gynnal cefnogaeth a buddsoddiad mewn gwasanaethau mabwysiadu newydd i Gymru. Y ffocws presennol yw sicrhau bod 'Diwygio Radical' a'r rhaglen 'Trawsnewid' yn cynnwys ffocws clir ar gefnogi mabwysiadu modern yng Nghymru.

Suzanne Griffiths

Suzanne Griffiths Cyfarwyddwr

² Ymchwiliad y Cydbwyllgor ar Hawliau Dynol: Yr hawl i fywyd teuluol: mabwysiadu plant merched di-briod 1949-1976

Blaenoriaethau Strategol NAS

Bydd angen i 'fabwysiadu modern' yng Nghymru ganolbwyntio'n barhaus ar y blaenoriaethau strategol allweddol yn y cynllun presennol, yn ogystal â newid mewn meysydd polisi ac ymarfer eraill sy'n gysylltiedig â chynllunio gofal ar gyfer pob plentyn

BLAENORIAETHAU STRATEGOL NAS

Mae blaenoriaethau NAS yn adeiladu ar y gwaith llwyddiannus gyda phartneriaid dros nifer o flynyddoedd, a bydd yn creu gwasanaethau cynaliadwy i gefnogi plant, pobl ifanc a'r teuluoedd o'u cwmpas i ddelio â goblygiadau gydol oes eu mabwysiadu. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariad ar gynnydd yn erbyn y blaenoriaethau.

Gwasanaeth hirdymor cynaliadwy

Sut mae NAS yn gweithredu'r cynllun newydd yr un mor bwysig â beth mae'n anelu at ei gyflawni.

Mae egwyddorion gweithredu allweddol y mae NAS wedi'u rhoi ar waith dros yr wyth mlynedd diwethaf, a fydd yn parhau.

Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

Ymgysylltu, cyfranogi, a chyd-gynhyrchu gyda'r bobl sy'n defnyddio gwasanaethau a'r staff sy'n eu darparu.

Yn genedlaethol, gweithredir hyn drwy gysylltiadau ag AUK a'u Baromedr AD, ein gwasanaeth cyswllt gan gynnwys y Cyngor Ieuencid Mabwysiadu, y Sgwrs Fabwysiadu Fawr flynyddol, ein his-grwpiau seiliedig ar bynciau sy'n cynnwys staff o bob rhan o Gymru, gyda mewnbwn gan ddefnyddwyr

Gweithio partneriaeth effeithiol rhwng y sector statudol a'r trydydd sector ynghyd â chomisiynu strategoli gefnogi cynaliadwyedd yn ogystal â rhannu dulliau effeithiol ar draws sectorau.

Eleni, mae'r gwaith ar fabwysiadu hanesyddol a gwasanaeth Mynediad at Gofnodion newydd, ynghyd â'r systemau rhybuddio cynnar rhwng rhanbarthau a'r VAA, yn enghreifftiau allweddol o'r cydweithio rhagorol sy'n digwydd ymhlith asiantaethau sy'n rhan o NAS.

Meithrin gallu trwy ddulliau dysgu gweithredol, gan ddefnyddio mentrau arfer mewnol. Mae'r rhain yn cael eu llywio gan ymchwil, dysgu gan eraill a chyd-gynhyrchu, tra'n ceisio adnoddau ychwanegol lle bo modd.

Enghraifft o hyn yw datblygiad fframwaith WEP, a oedd yn cynnwys staff ledled Cymru ynghyd ag ymgynghori â chydweithwyr yn Lloegr, a dynnodd ar ymchwil / arweiniad arfer da Coram BAAF ynghyd â chymorth grant gan Lywodraeth Cymru ar gyfer

Dylanwadu ac arwain y cyhoedd, proffesiynol a'r llywodraeth mewn perthynas â materion mabwysiadu.

Mae hyn yn cynnwys dyfalbarhad; rydym wedi parhau i annog Llywodraeth Cymru i wella hawl a mynediad yn y rheoliadau cymorth mabwysiadu, yn ogystal â chael cymorth gan Weinidogion ac uwch swyddogion yn ein digwyddiadau ac mewn cyfarfod â theuluoedd mabwysiadol, plant a phobl ifanc.

BLAENORIAETH STRATEGOL A

Y Teuluoedd Gorau Ar Gyfer Ein Plant Mabwysiedig

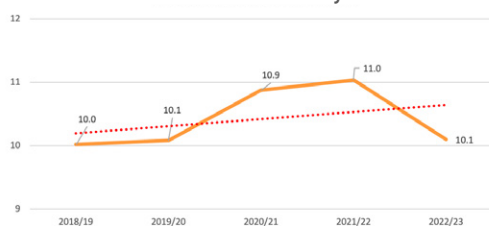
Nod

Parhau i wella recriwtio, paratoi a hyfforddi mabwysiadwyr i sicrhau bod pob plentyn yn cael ei leoli mewn modd amserol gyda mabwysiadwyr a all, gyda chymorth cynnar, roi'r cyfleoedd gorau iddynt ar gyfer bywyd teuluol.

Beth a gyflawnwyd yn ystod 2022/23?

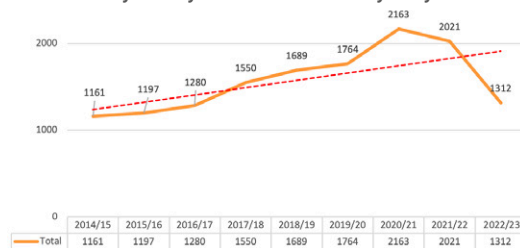
Am y rhesymau a amlinellwyd yn gynharach, mae llai o blant yn cael eu hystyried ar gyfer mabwysiadu ar hyn o bryd, er bod arwyddion clir o gynnydd yn y galw eleni. Lleolwyd 223 o blant yn eu teuluoedd mabwysiadol newydd yn ystod y flwyddyn; mae nifer y lleoliadau wedi bod ar gyfradd gyson o 50+ y chwarter ers diwedd 21/22, sy'n is nag yn y blynyddoedd blaenorol pan oedd yn tueddu i fod yn 70+ y chwarter. Mae'r amser cyfartalog i leoli plant wedi gwella, gan ostwng yn ôl i lefelau cyn-Covid, ar gyfartaledd o 10.1 mis ar ôl i'r gorchymyn lleoli gael ei ganiatáu.

Amser Cyfartalog Cymru Gyfan o Orchymyn Lleoli i Blentyn yn cael ei Leoli i'w Fabwysiadu

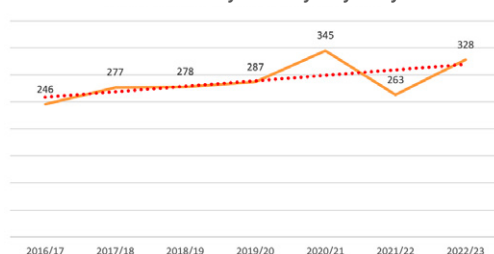
Nifer y plant a oedd yn aros yr ydym yn dod o hyd iddynt fel teulu oedd 144, sef gostyngiad pellach o 7% o gymharu â diwedd 2021/22. Roedd data NAS yn dangos bod tua 227 o Orchymynion Mabwysiadu wedi'u rhoi yng Nghymru yn 2022/23. Roedd 2022/23 yn flwyddyn wahanol iawn ar gyfer recriwtio mabwysiadwyr. Gostyngodd ymholiadau cychwynnol 35% yn sylweddol i lefel fel blynyddoedd cychwynnol NAS. Mae'n bwysig nodi bod lefelau digynsail o ymholiadau wedi'u derbyn drwy'r pandemig, felly mae'r gostyngiad hwn o ganlyniad i ddychwelyd i lefelau mwy arferol, ynghyd â gostyngiad pellach, y credir ei fod yn cael ei achosi gan effaith yr argyfwng costau byw.

Nifer Cymru Gyfan o Ymholiadau Cychwynnol

I'r gwrthwyneb, cododd lefel yr asesiadau mabwysiadwyr newydd a ddechreuwyd 65 – cynnydd o 25%. Mae gwasanaethau'n adrodd bod llwyddiant marchnata yn arwain at ymholiadau sy'n fwy tebygol o fod yn wybodus am y plant sy'n debygol o fod ar gael ac yn gallu symud ymlaen yn hawdd. Efallai mai dyma'r dangosydd cyntaf yn y data o hyn.

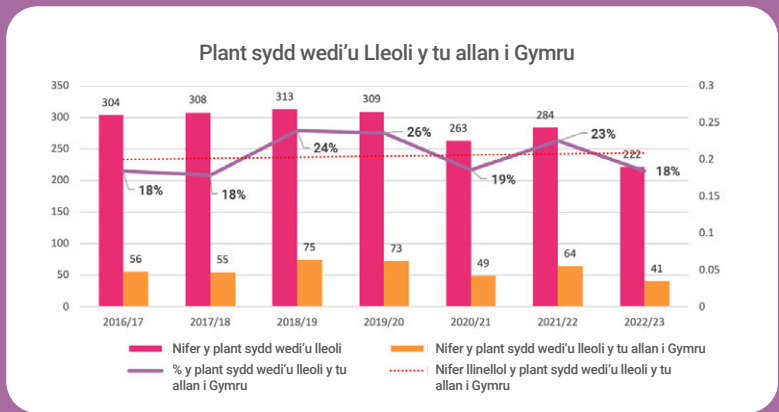
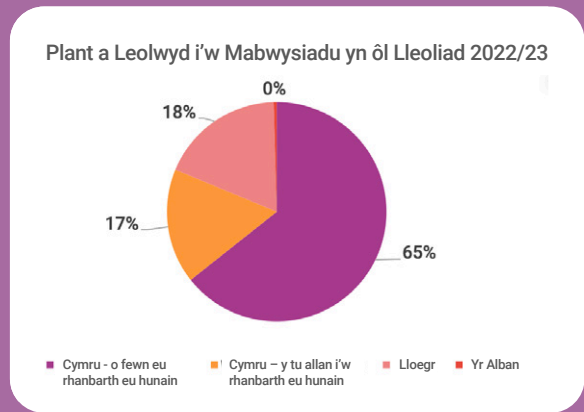
Asesiadau Mabwysiadwyr yn Cychwyn

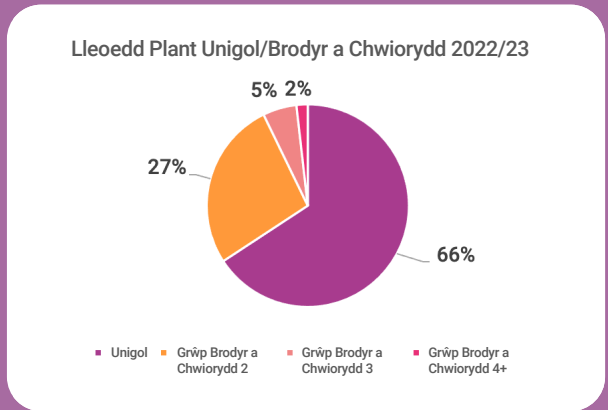
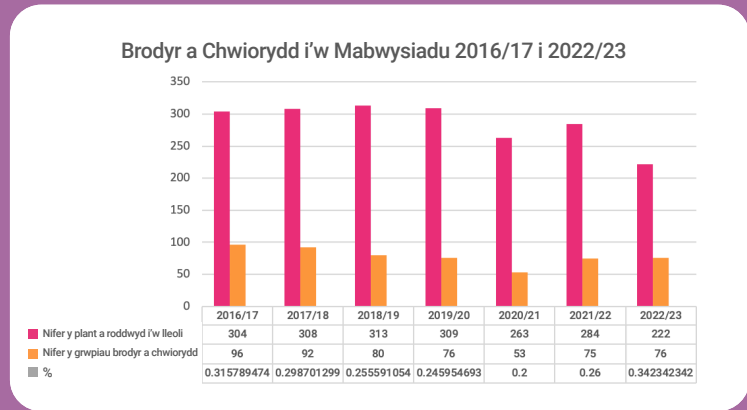
Cymeradwywyd 171 o fabwysiadwyr, sef gostyngiad o 31%. Amserlenni cyfartalog ar gyfer Cam Dau o'r broses gymeradwyo h.y. o'r penderfyniad i symud ymlaen i gymeradwyaeth yn dda, sef 4.8 mis. Lleolwyd mabwysiadwyr oedd yn aros i 170 wrth i ranbarthau leoli mwy o blant yn fewnol.

Leolwyd mwyafrif helaeth y plant, 82%, yng Nghymru; Gosodwyd gyda 18% wedi'u gosod y tu allan, y nifer isaf ers dechrau casglu'r data hwn.

Roedd 34% o'r plant a leolwyd yn rhan o grŵp brodyr a chwiorydd, rhai mewn grwpiau brodyr a chwiorydd mwy. Mae gwasanaethau'n gweithio'n galed i gynyddu ymhellach leoliad grwpiau o frodyr a chwiorydd gyda'i gilydd.

Yn ddatblygiadol, mae llawer o waith arall wedi'i wneud.

Gwerthuswyd gweithgarwch marchnata a chyfryngau blynyddoedd blaenorol gennym a chynhaliwyd ddeall agweddau i lywio'r Strategaeth Recriwtio a Marchnata gyfredol yn well:

- Mae 83% o bobl yng Nghymru yn ystyried mabwysiadu mewn ffordd gadarnhaol;
- Mae 18% o bobl yng Nghymru wedi 'meddwl' am fabwysiadu ond heb weithredu ar hyn – menywod 16-34 oed yn bennaf;
- Mae 30% yn deall bod plant sy'n cael eu mabwysiadu yn profi trawma ac efallai bod ganddynt anghenion ychwanegol o ganlyniad.

Rydym wedi gweld canlyniadau cadarnhaol a chynnydd mewn gweithgareddau marchnata a recriwtio, gan arwain at well canfyddiad ac ymwybyddiaeth o fabwysiadu.

Fe wnaethom barhau i hysbysu a chefnogi ymholwyr a mabwysiadwyr trwy ymgysylltu â chynnwys ar-lein a'r cyfryngau ynghyd â mynychu digwyddiadau allweddol (Eisteddfod Genedlaethol a Balchder).

Mae hon wedi bod yn flwyddyn anodd oherwydd tirwedd wleidyddol ac ariannol y DU. Adroddwyd bod 93% o oedolion y DU wedi cael eu heffeithio gan yr argyfwng costau byw, gan greu ansicrwydd i deuluoedd ac oedolion, gan arwain at ostyngiad mewn ymholiadau. Bydd NAS yn ymateb i hyn yn y dull strategol o farchnata a recriwtio yn 2023.

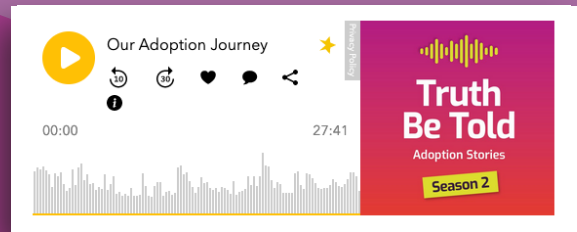
Gwelodd yr ymgyrch recriwtio Dewis Teulu Cowshed (ein Cwmni Cysylltiadau Cyhoeddus a Marchnata) a NAS yn cyflawni dwy wobwr arwyddocaol eleni. Y cyntaf ym mis Awst ar gyfer Gwobr Ymgyrch Hysbysebu Cynhwysol y Flwyddyn o Wobrau Amrywiaeth a Chynhwysiant WalesOnline, ac ym mis Hydref, Gwobr Ymgyrch Integredig y Flwyddyn gan y Gymdeithas Cysylltiadau Cyhoeddus a Chyfathrebu (PRCA).

Dweud y Gwir: Straeon Mabwysiadu, Cyfres 2

Lansiwyd ail gyfres o bodlediadau. Mae Dweud y Gwir: Straeon Mabwysiadu, Cyfres 2 yn ehangiad o'r gyfres gyntaf, gan ymchwilio'n ddyfnach i rai o'r pynciau anos sy'n ymwneud â mabwysiadu megis anghenion plant hŷn, grwpiau o frodyr a chwiorydd a'r rhai ag anghenion cymhleth, ac arallgyfeirio i brofiadau hyrwyddwyr mabwysiadu newydd.

Roedd hefyd yn cynnwys 'pennod meddiannu' lle'r oedd pobl ifanc o'r grwpiau Connected yn cynhyrchu ac yn cyflwyno'r bennod olaf.

Hyd yma mae 6,651 o lawrlwythiadau yn Saesneg a 177 yn Gymraeg, sy'n cymharu'n dda â'r gyfres gyntaf. Mae'n cael ei ddefnyddio fel adnodd i bobl ifanc, darpar fabwysiadwyr, a mabwysiadwyr ddysgu mwy am brofiadau mabwysiadu. <https://www.adoptcymru.com/podcast-season2>

- Datblygodd NAS **Ganllawiau Arfer Da Cymru Gyfan ynghylch Ceisiadau gan Ofalwyr Maeth i Fabwysiadu** er mwyn sicrhau prosesau clir ar gyfer gofalwyr maeth sy'n gwneud cais i fabwysiadu plentyn yn eu gofal ac yn enwedig ar gyfer ceisiadau 'hwyr' pan oedd paru arall eisoes wedi'i nodi. Bydd y canllawiau hefyd yn cynorthwyo gofalwyr maeth i gael gwell dealltwriaeth o'r hyn sy'n digwydd wrth iddynt fynd drwy'r broses fabwysiadu.
- Mae NAS yn parhau i weithio ar **Mae Bywydau Du o Bwys** gan gwblhau prosiect ymchwil ar amrywiaeth mewn gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru gan fyfyrwr MSc, Sian Palmer, o Brifysgol Caerdydd. O'r enw 'A yw hil yn effeithio ar yr amser y mae'n ei gymryd i gael eich mabwysiadu neu fabwysiadu yng Nghymru? Daw'r canfyddiadau i'r casgliad bod gwahaniaeth sylweddol yn yr amser mae plant o leiafrifoedd hiliol yn aros am leoliadau mabwysiadu yng Nghymru, ond bod ffactorau eraill hefyd ar waith gan gynnwys y potensial ar gyfer 'tuedd anymwybodol', oedran y plentyn, iechyd, crefydd a hanes meddygol rhieni geni. Mae NAS wrthi'n ystyried ei argymhellion.

OUR SUCCESSES:

Yn ystod **Eisteddfod 2022**, gwnaethom barhau i hyrwyddo a defnyddio deunyddiau o'r ymgyrch #DewisTeulu. Defnyddiwyd ein stondin i godi ymwybyddiaeth am fabwysiadu modern a herio canfyddiadau teuluoedd sy'n ymweld ag ystyr teulu.

Gwelsom hefyd rai ymwelwyr a oedd yn croesawu ein stondin yn y fan a'r lle yn **Balchder 2022**.

Y Teuluoedd Gorau ar Gyfer Ein Plant Mabwysiedig

Canllaw Arfer Da ar gyfer Pontio a Chymorth Cynnar³

Mae pob rhanbarth a VAA wedi gweithredu elfennau o'r Canllaw Arfer Da ar gyfer Pontio a Chymorth Cynnar³, gan gynnwys dulliau i gefnogi symud plant i'w cartref mabwysiadol, megis y Diwrnodau 'Deall y Plentyn' (UTC) a datblygiad 'Llinellau Amser Anogaeth Trawma' (TNT).

- Mae gan **MWWAS** bellach chwe gofalwr maeth arweiniol yn y rhanbarth sy'n cynnig cymorth i ofalwyr maeth eraill sy'n symud plant ymlaen i'w cartrefi mabwysiadol. Mae hyn wedi datblygu perthnasoedd gwaith rhwng y gwasanaeth a thimau maethu yn y rhanbarth ac mae Llinell Amser Anogaeth Trawma a Diwrnod Deall y Plentyn wedi'u cwblhau ar gyfer pob plentyn sydd wedi'i leoli i'w fabwysiadu yn yr ardal. Mae adborth gan fabwysiadwyr ynghylch y mentrau hyn wedi bod yn gadarnhaol iawn.
- Yn **NWAS**, trefnodd cydlynnydd Gwaith Taith Bywyd gynhadledd a fynychwyd gan staff o bob rhan o Gymru a oedd yn cynnwys yr Athro Richard Rose⁴. Bydd pecyn hyfforddi pellach yn cael ei roi ar waith ar gyfer gofalwyr maeth a staff cymorth. Yn gynnar yn y flwyddyn gwelodd Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru lawer o fabwysiadwyr ar gyfer grwpiau o frodyr a chwiorydd; mae gwasanaeth pontio'r rhanbarth yn parhau i gael adborth cadarnhaol iawn.
- Gwnaeth **SEWAS** arloesi gyda Dyddiau Deall y Plentyn a Llinellau Amser Meithrin Trawma a ddefnyddir yn rheolaidd gyda'r plant mwyaf cymhleth. Mynychodd staff mabwysiadu weithdy seicoleg hefyd i gael diweddariad ar rianta ar sail ymlyniad ac effaith trawma datblygiadol cynnar. Mae'r Gwasanaeth Seicoleg yn parhau i ddarparu ymgynghoriad ar achosion unigol i staff a gofalwyr.

- Dros y 12 mis diwethaf, mae staff **WBAS** wedi darparu gweithdai i weithwyr cymdeithasol gofal plant ar draws y rhanbarth ar waith uniongyrchol gyda phlant, a gweithdai misol i wella ansawdd yr wybodaeth mewn perthynas â phlant sydd â chynllun mabwysiadu. Darparwyd cwrs rhianta therapiwtig i fabwysiadwyr o fewn 12 mis cyntaf eu lleoliad gyda naw o deuluoedd yn mynychu cwrs deg wythnos.
- Mae'r **Gweithiwr pontio yn VVC** wedi cefnogi 24 o blant yn ystod y flwyddyn gan gynnig gwaith pontio uniongyrchol a chymorth ar ôl lleoliad. Mae 15 o blant eraill wedi cael cymorth gan staff sy'n cynnig arweiniad a chymorth. Darparwyd cyngor ar leoliad a chymorth cynnar yn unol â'r Canllawiau Arfer Da yn ystod y broses baru ar gyfer yr holl blant a barwyd yn ystod y flwyddyn (cyfanswm o 63). Mae pob rhanbarth a VAA wedi cofrestru i'r cynllun 'Pasbort' AUK gyda 63 o deuluoedd newydd yn dod yn aelodau eleni. Mae'r nifer sy'n manteisio arno'n cael ei hybu ochr yn ochr â chodi ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth cefnogi '1000 diwrnod cyntaf o fabwysiadu'⁶.

Mae'r **Baromedr Mabwysiadu Blynyddol Adoption UK** yn dangos boddhad parhaus ag arferion recriwtio yng Nghymru gan fabwysiadwyr sydd newydd eu cymeradwyo.

³ https://www.adoptcymru.com/home.php?_dds=true&fileID=467&inline=true

⁴ Yr Athro Richard Rose, Cyfarwyddwr Therapeutic Life Story Work International (TLSWi).

⁵ Pasbort AUK yw'r pecyn cymorth cyflawn ar gyfer Darpar Fabwysiadwyr.

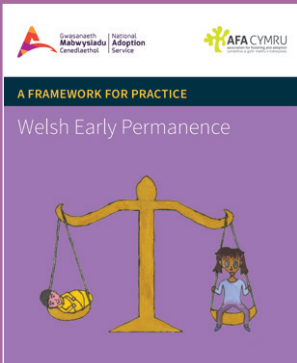
⁶ Mae'r prosiect 1000 Diwrnod Cyntaf yn cynnig help llaw a chlust i wrando gan gymuned lewyrchus o gyd-fabwysiadwyr.

Sefydlogrwydd Cynnar Cymru: Fframwaith Arfer

Cofrestr Fabwysiadu **Cymru**
Adoption Register **Wales**

Sefydlogrwydd cynnar yw'r arfer o leoli plant gyda mabwysiadwyr cymeradwy, sydd wedi'u cymeradwyo fel gofalfwyr maeth i ddechrau ac a fydd yn mynd ymlaen i fod yn fabwysiadwr y plentyn os daw mabwysiadu'n gynllun ar gyfer y plentyn. Mae hyn

yn golygu y byddant naill ai'n gofalu am blentyn hyd nes y bernir ei bod yn ddiogel i'r plentyn ddychwelyd at ei deulu biolegol, neu byddant yn dod yn rhiant mabwysiadol i'r plentyn os nad yw'n bosibl ailuno.

Mae hyn yn llawer llai trawmatig i blentyn gan mai dim ond unwaith y bydd yn symud o'i deulu biolegol i gartref newydd, yn hytrach na dioddef lleoliadau maeth lluosog, wynebau newydd ac amgylcheddau anghyfarwydd.

Trwy gefnogaeth barhaus AFKA Cymru, a gomisiynwyd gan NAS i gefnogi datblygiad ymarfer, mae'r fframwaith ar gael ar wefan NAS Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol - Fframwaith Parhad Cynnar Cymraeg (adoptcymru.com) ac yn cynnwys yr holl wybodaeth sydd ei hangen wrth ystyried cynllun o sefydlogrwydd cynnar ar gyfer plentyn.

Mae AFKA Cymru wedi cyflwyno'r hyfforddiant i staff ledled Cymru, ac mae cyfres o e-fodiwlau ar gael. Mae hyfforddiant ar gyfer darpar fabwysiadwyr WEP hefyd ar y gweill a cheir adborth cadarnhaol.

“Mae'r cwrs yn addysgiadol iawn...mae wedi ein helpu ni i wneud dewis gwybodus ynghylch a yw WEP yn addas i ni”.

Ymunodd Laura Betts â Thîm Canolog NAS ym mis Ionawr 2023 fel y Cydlynnydd Prosiect WEP ac mae wedi bod yn gwneud cysylltiadau cadarnhaol â'r rhanbarthau a'r VAAs i gynnig cymorth, ateb cwestiynau a'u cynorthwyo'n gyffredinol i ystyried sefydlogrwydd cynnar y plant hynny a allai elwa.

Mae'r **GOFRESTR MABWYSIADU CYMRU (ARW)** yn wasanaeth dod o hyd i deuluoedd ar-lein dwyieithog gyda mynediad rheoledig gan fabwysiadwyr. Wedi'i noddi gan Lywodraeth Cymru, mae NAS yn rheoli'r gwasanaeth hwn i gefnogi paru lle nad yw trefniadau 'mewn gwasanaeth' cychwynnol yn nodi cyfatebiaeth bosibl.

Mae'r Tîm ARW, Hannah Jones, a Jenny Morgan, yn gweithio'n agos gydag ymarferwyr i sicrhau bod plant a mabwysiadwyr yn cael eu cyfeirio at y gofrestr mewn modd amserol a bod y gofrestr yn gywir ac yn gyfredol.

Yn ystod 2022/23:

- atgyfeiriwyd 208 o blant a 160 o deuluoedd mabwysiadol at y gofrestr;
- Cynhaliwyd tri digwyddiad proffilio ar-lein yn cynnwys plant o bob rhan o Gymru, llawer ohonynt ag anghenion cymhleth ac yn aros am gyfnodau hwy. Cafodd cyfanswm o 43 o blant sylw ar draws y digwyddiadau a ysgogodd 62 o ddatganiadau o ddiddordeb;
- Cynhaliwyd dau Ddiwrnod Gweithgaredd Mabwysiadu yn cynnwys 29 o blant. Cyflwynwyd 43 datganiad o ddiddordeb gan arwain at bedwar achos o baru llwyddiannus;
- parwyd 28% o blant drwy'r gofrestr;
- Cynigiwyd hyfforddiant diweddarar a ddefnyddio'r gofrestr i staff a rheolwyr ledled Cymru;
- Cynhaliwyd cyfarfodydd Fforwm Ymarferwyr a Rheolwyr bob chwarter rhwng tîm ARW a'r rhanbarthau/VAA, gan ganolbwyntio ar gynllunio digwyddiadau dod o hyd i deuluoedd a thrafod unrhyw faterion yn ymwneud â chanfod teuluoedd.

Mae tîm y Gofrestr Fabwysiadu yn gweithio'n agos gyda'r **Gwasanaeth Mabwysiadu Gyda'n Gilydd (ATS)** i gynorthwyo gyda phlant ar y gofrestr sy'n bodloni eu meini prawf, yn enwedig y plant hynny sydd wedi aros neu sy'n debygol o aros yn hirach am leoliad.

Cefnogaeth Fawr I Fabwysiadu – Pryd A Lle Mae Ei Hangen

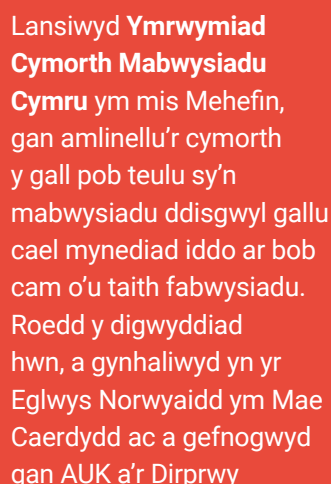
Ochr yn ochr â darparu gwasanaethau cyffredinol a gwasanaethau cymorth i deuluoedd, ein nod yw parhau i ddatblygu gwasanaethau cymorth mabwysiadu ledled Cymru, gan newid y canfyddiad o anghenion cymorth plant a phobl ifanc gyda ffocws hirdymor ar effaith profiadau plentynod cynnar a thrawma cynnar.

Mae patrwm y gwasanaethau cymorth mabwysiadu sydd ar gael yn newid. Mae'r buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru wedi ein helpu i wneud rhai gwasanaethau yn hygyrch yn uniongyrchol a heb asesiad cymorth mabwysiadu statudol, e.e. LLWYBR (TESSA) a Connected.

â gwybodaeth arbenigol am fabwysiadu ac anghenion
gofal plant. Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol -
Cefnogaeth Mabwysiadu (adoptcymru.com) [https://www.
adoptcymru.com/adoption-support](https://www.adoptcymru.com/adoption-support)

Mae'r arferion newydd yr ydym yn eu datblygu fel y Canllaw Arfer Da ar gyfer Pontio a Chymorth Cynnar yn golygu bod ymagwedd fwy rhagweithiol at gymorth cynnar. Mae gan 100% o'r plant a gafodd eu mabwysiadu eleni gynllun pontio newydd. Yn ogystal, system ar gyfer sesiynau 'galw heibio' gwirfoddol cyfnodol ar gyfer teuluoedd nad ydynt yn cael cymorth parhaus ar ôl i'r Gorchymyn Mabwysiadu gael ei roi ar waith.

Mae ceisiadau am asesiadau cymorth mabwysiadu ffurfio wedi amrywio dros amser: roedd gostyngiad cyffredinol o 12% yn ystod 2022/23 i lefel yn debyg i 2016-18. Mae'n annhebygol mai dyma'r gwir ddarlun oherwydd yn anffodus mae rhestrau aros o hyd ar gyfer yr asesiadau hyn mewn tri rhanbarth. Nid yw'n cyd-fynd â'r 'ffactor teimlad' a adroddwyd a nodweddir gan alw uchel a sefyllfaodd cymhleth.

Yr Ymrwymiad yw'r ddogfen gyntaf o'i bath yn y DU,
gyda'r nod o sicrhau bod teuluoedd sy'n mabwysiadu yng
Nghymru yn teimlo'n hyderus bod gwybodaeth a chymorth
ar gael pan fydd eu hangen gan weithwyr proffesiynol sydd

Mae gwaith parhaus yn cael ei wneud gan y rhwydwaith o gydlynwyr Gwaith Taith Bywyd i ymgorffori, datblygu a hyrwyddo fframwaith ac adnoddau Gwaith Taith Bywyd NAS e.e. Datblygodd SEWAS dair pennod podlediad ar Waith Taith Bywyd a chynhaliwyd mwy na 40 o ddigwyddiadau hyfforddi ledled Cymru. Mae pob rhanbarth yn monitro Gwaith Taith Bywyd yn heriol lle nad yw'n digwydd, ac mae pob un yn cyfrannu at gylchlythyr blynyddol Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol - Taith Bywyd (adoptcymru.com).

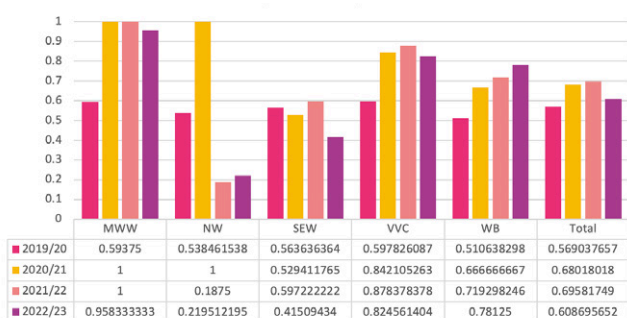
Cyfran y plant a gafodd eu deunyddiau taith bywyd mewn panel paru

Roedd gwelliant bach i 78% o'r holl blant a leolwyd sydd â'u deunyddiau Taith Bywyd yn eu lle ar gyfer paru. **Cyflawnodd dau ranbarth 100%.**

Roedd gan 61% o'r holl blant a leolwyd eu deunyddiau Taith Bywyd terfynol yn eu lle yn yr Ail Adolygiad Mabwysiadu; cyflawnodd dau ranbarth 80+%.

Taith Fywyd mewn Ail Adolygiad Mabwysiadu

Effeithir ar y cyfartaleddau cyffredinol gan berfformiad is mewn dau ranbarth.

Maer effaith gadarnhaol gan y gwasanaethau a ariennir drwy fuddsoddiad presennol o £2.3m gan Lywodraeth Cymru mewn gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn parhau i gael ei gweld.

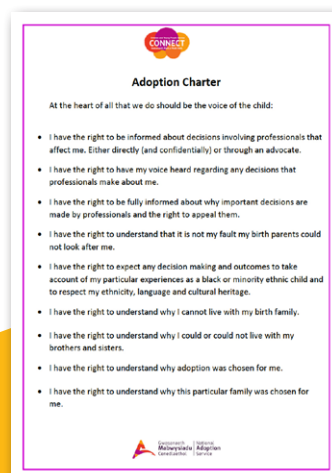
LLWYBRAU : PATHWAY (TESSA gynt):

- Gwasanaeth i **263 o deuluoedd**, gan gynnwys **123 o deuluoedd** newydd yn ystod 2022/23
- Cafodd **100% o'r teuluoedd** a atgyfeiriwyd eu derbyn a'u paru â phartner riant
- Derbyniodd **60% o deuluoedd** newydd gwrs magu plant adfyfryol
- Mae **100% o deuluoedd** yn dangos symudiad cadarnhaol ar y raddfa deilliannau

GWASANAETH CYSYLLTU

Mae 325 o blant a phobl ifanc mabwysiedig ledled Cymru bellach yn mynychu un o 18 o grwpiau Connected misol rheolaidd a gynhelir ledled Cymru.

- Lansiwyd Gwefan Connect a'rCyngor leuenctid ar 4ydd Ebrill 2022 gyda'r Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol Julie Morgan yn bresennol.
- Cynhyrchwyd 'Siarter Mabwysiadu', ynghyd â chynllun gwaith ar gyfer y Cyngorau leuenctid.
- Cyfarfu'r Cyngor leuenctid â'r Dirprwy Weinidog dros Wasanaethau Cymdeithasol a Gweinidog y Gymraeg ac Addysg ym mis Hydref i drafod y materion y maent yn eu hwynebu a'u cynlluniau i weithio gyda gweithwyr proffesiynol.
- Cynhaliwyd sesiwn gychwynnol gyda Bwrdd Llywodraethu NAS ym mis Mawrth 2023 i gynnig ymgysylltu mwy gweithredol.

Gwaith taith bywyd

Mae'r buddsoddiad hefyd yn ariannu pob rhanbarth i ddarparu Gwaith Taith Bywyd trwy gydlynwyr rhanbarthol ac, mewn un rhanbarth, staff mewn awdurdodau lleol i gefnogi'r gwaith gyda phlant a theuluoedd.

Targedwyd/cymorth arbenigol

Gwella'r ystod o gymorth therapiwtig targed / arbenigol sydd ar gael trwy iechyd, gofal cymdeithasol ac addysg (MWAS, NWAS, SEWAS A WBAS)

- Mae Canolbarth a Gorllewin Cymru yn darparu gwasanaeth rhanbarthol ac yn darparu cymorth therapiwtig i 75 o blant.
- Mae Gogledd Cymru yn ariannu gwasanaeth cymorth rhanbarthol ac yn asesu 23 o blant/teuluoedd newydd.
- Darparodd De-ddwyrain Cymru hyfforddiant ychwanegol i 27 o weithwyr cymdeithasol gofal plant ar linellau amser meithrin trawma / deall y diwrnodau plentyn, ac i 15 o aelodau panel mabwysiadu ar ymarfer wedi'i lywio gan drawma a deall y diwrnodau plentyn. Cefnogwyd 23 o deuluoedd ychwanegol trwy waith uniongyrchol, gwaith grŵp a sesiynau ymgynghori.
- Darparodd Bae'r Gorllewin hyfforddiant DDP2 ar gyfer pedwar aelod newydd o staff a derbyniodd y gwasanaeth cyfan hyfforddiant BUSS (Adeiladu Systemau Synhwyrdd Tanndatblygedig) gydag 16 aelod o staff yn derbyn hyfforddiant sgiliau ychwanegol.

Hyfforddiant/datblygu i fabwysiadwyr ar ôl cymeradwyaeth (MWW ac NWAS yn unig)

- Cafodd 100% o fabwysiadwyr newydd eu cymeradwyo yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru hyfforddiant ôl-gymeradwyaeth. Derbyniodd 111 o deuluoedd mabwysiadol hyfforddiant yn ystod y flwyddyn gyda 98% yn dweud yn gadarnhaol:

“ Roedd yr hyfforddiant ar Flynyddoedd yr Arddegau yn gwrs addysgiadol ac ymarferol iawn sy'n gefnogol ac yn galonogol. Mae'n rhaid ei bod yn ddefnyddiol sylweddoli bod llawer o bobl ifanc yn cael profiad o'r hyn y mae eich plentyn yn ei brofi. Mae'r hyfforddwr yn wybodus iawn wybodaeth.”

- Mae Gogledd Cymru wedi recriwtio a hyfforddi 28 o gyfeillion ac wedi darparu 22 gweminar magu plant yn ymdrin ag amrywiaeth o bynciau i ddiwallu anghenion teuluoedd mabwysiadol.

Darparu gwasanaethau mabwysiadu o ansawdd uchel yn gyson (MWAS yn UNIG)

Mae hyfforddiant parhaus wedi'i ddarparu i ysgolion ar bynciau fel: ACE a gwydnwch; deall ymlyniad; trawma datblygiadol a niwrowyddoniaeth; sgiliau ymarferol ar gyfer perthynas a thrwsio; a diogelu, cysylltu, rheoleiddio a myfrio.

- Cwblhaodd dwy ysgol yr hunanwerthusiad ar gyfer y Wobr Ysgolion sy'n Ymwybodol o Ymlyniad.
- Darparwyd hyfforddiant mewn ymwybyddiaeth o ymlyniad mewn 22 o ysgolion eraill.

Datblygu arferion

Mae buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn galluogi NAS i gomisiynu AFKA Cymru wrth gefnogi datblygiad ymarfer a hyfforddiant arbenigol. Dros amser, mae hyn wedi cynnwys cefnogaeth i lawer o fentrau NAS, yn fwyaf nodedig y Fframwaith Gwaith Taith Bywyd a Chanllawiau Arfer Da NAS. Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r ffocws wedi bod ar Sefydlogrwydd Cynnar Cymru ochr yn ochr â chwmpasu cynnar ar sut y gallem ddatblygu asesiadau mabwysiadwyr yn fodel gwahanol.

Yn ogystal, cefnogir dau ranbarth gyda **gallu marchnata rhanbarthol** ac mae cyllid ar gyfer y **Gwasanaeth Mabwysiadu Gyda'n Gilydd** a reolir gan Dewi Sant a Barnardo's Cymru.

Gwasanaethau cefnogi a datblygu eraill

- Mae **AUK** yn parhau i ddarparu ystod o wasanaethau gan gynnwys hyfforddiant Ymwrthedd Di-drais (NVR); mae'r galw wedi cynyddu, o bosibl drwy'r cysylltiad â goblygiadau parhaus y pandemig ar iechyd meddwl teuluoedd.
- Mae **WBAS** wedi datblygu Canolbwynt Cymorth Mabwysiadu sy'n darparu cefnogaeth i deuluoedd drwy wreiddio Canllaw Arfer Da Cymorth Mabwysiadu.

Cynhelir hybiau cymorth rhithwir bob pythefnos i roi cyfle i rieni mabwysiadol gwrdd â gweithiwr cymdeithasol therapiwtig a therapydd, gan ddarparu cyfle iddynt drafod unrhyw anawsterau a allai fod ganddynt. Mae'r tîm yn gallu cynnig cymorth / asesu anghenion cymorth mabwysiadu a chyfeirio rhieni i'r adnodd priodol. Roedd y canlyniadau i'r rhai a fynychodd yn cynnwys cyfeirio at ystod eang o asiantaethau a gwasanaethau eraill gan gynnwys y rhai a ddarperir gan y VAA a'r rhanbarth ei hun.

Cynhelir hyfforddiant teulu a ffrindiau bob chwarter; roedd aelodau teulu o 26 o ddarpar fabwysiadwyr neu fabwysiadwyr newydd eu cymeradwyo yn bresennol drwy gydol y flwyddyn. Cynhaliwyd grŵp cymorth ar gyfer mabwysiadwyr sy'n aros bob dau fis, a fynychwyd gan tua 17 o deuluoedd mabwysiadol, ac mae rhaglen rianta therapiwtig wedi'i chynnal ddwywaith yn ystod y flwyddyn ar gyfer plant dwy oed a hŷn. Ymgwymerwyd â hyfforddiant i ysgolion gyda naw ysgol yn mynychu gweithdy ar-lein a thair arall yn derbyn hyfforddiant ar y safle.

Darparodd mabwysiadwyr y sylwadau a ganlyn:

“ Mae'n teimlo fel bod pwysau wedi'i godi oddi ar fy ysgwyddau. Rwyf wedi gallu siarad â phobl sy'n deall.”

“ Rwy'n teimlo fel bod rhywun yn gwrandao arna i ac nad wyf ar fy mhen fy hun.”

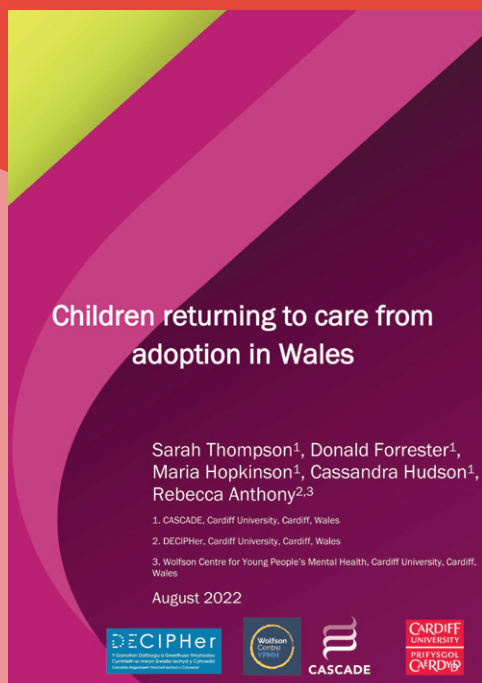
- Mae **MWWAS** yn cynnal sesiynau 1:1 yn rheolaidd gyda mabwysiadwyr, gweithwyr gofal plant, ac asiantaethau eraill i ddatblygu Cynlluniau Cymorth Mabwysiadu a'u hadolygu yn unol â'r Canllawiau Arfer Da. Ym mis Hydref 2022, cyhoeddodd un o weithwyr cymorth y rhanbarth, Rachel Cook ei hail lyfr **'The Perfectly Imperfect Pumpkin'**⁷, sy'n dathlu gwahaniaethau plant. Cafodd ei lansio yn ystod Wythnos Genedlaethol Mabwysiadu i blant mewn ysgolion a llyfrgelloedd yn y rhanbarth. Tua diwedd 2022, dechreuodd y gwasanaeth gydweithio ag Adoption UK, Trauma Informed Schools UK a chydweithwyr addysg i gynllunio cynhadledd i ysgolion i godi ymwybyddiaeth o fabwysiadu a pha gymorth sydd ar gael i ysgolion er mwyn sicrhau bod eu dulliau yn seiliedig ar drawma.
- Mae **NWAS** yn parhau i wneud defnydd da o'r gwasanaethau LLWYBRAU a CONNECT ochr yn ochr â'u hymyriadau eu hunain.
- Mae **SEWAS** wasanaeth cymorth mabwysiadu datblygedig sy'n cynnwys partneriaeth â'u bwrdd iechyd ar gyfer gwasanaeth seicoleg mynediad uniongyrchol. Mae'r rhanbarth yn trosglwyddo pob teulu sydd â Chynllun Cymorth Mabwysiadu yn awtomatig i weithiwr cymdeithasol cymorth mabwysiadu ar bwynt y gorchymyn mabwysiadu er mwyn parhau â'r cymorth..
- Dychwelodd **VVC** i hwyluso mwy o gefnogaeth a gweithgareddau wyneb yn wyneb a chynnal dau ddiwrnod llwyddiannus o hwyl i'r teulu a fynychwyd gan dros 80 o deuluoedd. Datblygwyd hyb teulu wedi'i ddatblygu sy'n cynnig cyfle i fabwysiadwyr a phlant chwarae, cysylltu, cael cefnogaeth, a chymdeithasu â'i gilydd. Mae Cynghorydd Rhieni Geni'r rhanbarth hefyd wedi datblygu grŵp cymorth rhieni geni.
- Yn dilyn cynllun peilot llwyddiannus yn **VVC**, bu Rheolwr Datblygu Cymorth Mabwysiadu NAS Chris Holmquist yn goruchwyllo datblygiad grŵp cymorth Cymraeg Cymru gyfan ar gyfer rhieni sy'n mabwysiadu. Cynhaliodd y grŵp, dan arweiniad hwyluswyr o MWAS a NWAS, sesiwn ragarweiniol ar 2 Mawrth. Mynychodd 17 o rieni sesiwn gyntaf gadarnhaol iawn, a fydd yn parhau yn fisol.

⁷ 'The Perfectly Imperfect Pumpkin' - Mabwysiadu Canolbarth a Gorllewin Cymru (mabwysiaducymru.org.uk)

Meddwl ymlaen am wasanaethau yn y dyfodol

Wedi'i ariannu drwy adnoddau'r sector gwirfoddol, mae **AUK Cymru** yn cynnal gwasanaeth cwnsela peilot i wyth o bobl wedi'u mabwysiadu rhwng 13 a 30 oed. Mae'r **LLWYBR: PATHWAY 13:30** yn cynnig cwnsela am ddim yn dilyn ymgynghoriad gyda thros 100 o bobl i siapio'r hyn yn cael ei gynnig.

Sesiynau wyneb yn wyneb oedd orau, er bod rhai cyfranogwyr yn teimlo y gallai ar-lein weithio, yn enwedig os oedd ystyriaethau daearyddol. Mae canlyniad y peilot yn cael ei werthuso ar hyn o bryd ond mae'r canfyddiadau cychwynnol yn dangos bod yr holl dderbynwyr yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi, yn ei chael yn hawdd siarad â'u therapydd, ac y byddent yn argymhell gwasanaeth o'r fath.

Adroddiad Plant sy'n dychwelyd i ofal ar ôl cael eu mabwysiadu yng Nghymru – Thompson et al, CASCADE, DeCIPHER, et al, Cymru.

Cyhoeddwyd adroddiad, a gomisiynwyd gan AUK ym mis Awst 2022 gan gydweithwyr ym Mhrifysgol Caerdydd. Edrychodd ar niferoedd a phroffiliau'r plant a oedd wedi'u mabwysiadu yn dychwelyd i'r system ofal, gan ganfod:

- Roedd nifer y bobl ifanc mabwysiedig a oedd yn dychwelyd i ofal yn gymharol sefydlog gyda chynnydd bach dros amser;
- Roedd y rhan fwyaf o bobl ifanc mabwysiedig yn dychwelyd i ofal yn eu harddegau, mwy o fechgyn na merched;

Yn aml roedd gan y bobl ifanc mabwysiedig hyn anghenion iechyd meddwl cymhleth ac roedd angen lleoliadau arbenigol arnynt, megis lleoliadau therapiwtig, preswyl a diogel.

Canfuwyd bod y ffactorau a gyfrannodd at blentyn mabwysiedig yn dychwelyd i 'ofal' yn unol â llenyddiaeth flaenorol, sef ymddygiadau anodd pobl ifanc, ac anghenion ychwanegol gan gynnwys problemau iechyd meddwl ac anawsterau niwroddatblygiadol neu ddysgu.

Thema allweddol arall oedd pwysigrwydd darparu cymorth i deuluoedd sy'n mabwysiadu cyn i sefyllfaoedd gyrraedd pwynt o argyfwng. Dylai'r cymorth fod yn ddaearyddol-gynhwysol ac yn hygyrch i bob rhiant sy'n mabwysiadu.

Goblygiadau'r canfyddiadau hyn yw y dylai gwasanaethau cymorth, o'r math a ddatblygwyd yn fwy diweddar drwy Fframwaith Cymorth Mabwysiadu'r NAS, barhau ac maent yn debygol o gynorthwyo teuluoedd y presennol a'r dyfodol. Maent yn debygol o ddiwallu anghenion yn gynharach er mwyn atal rhag gwaethygu i'r cam lle nad yw aros gartref yn ymarferol.

Mae NAS bellach yn rhan o waith ymchwil y Grŵp Cynghori ar Les Mewn Ysgolion a Cholegau (WISC) ymchwil sy'n cael ei gwneud gan CASCADE, sy'n canolbwyntio ar les plant sydd wedi cael profiad o ofal mewn ysgolion. Mae grwpiau ffocws gyda mabwysiadwyr a staff ar draws y rhanbarthau wedi'u cynnal a bydd yr ymchwilwyr yn adrodd ar eu canfyddiadau yn ddiweddarach yn 2023.

BLAENORIAETH STRATEGOL C

Cyswllt iachach trwy wasanaethau teulu biolegol gwell

Nod

Datblygu ymagwedd realistig ar gyfer cyswllt ledled Cymru a fydd yn sicrhau bod pob plentyn mabwysiedig yn gallu dod i gysylltiad â'u teuluoedd biolegol ar ôl mabwysiadu sy'n hyblyg i ddiwallu eu hanghenion drwy gydol eu plentynod.

Beth sydd wedi'i gyflawni yn ystod 2022/23?

Mae pob rhanbarth a VAA yn gweithio tuag at gynyddu cyfarfodydd rhieni geni a mabwysiadwyr. Cynhaliwyd 82 o gyfarfodydd rhwng rhieni geni a mabwysiadwyr ledled Cymru (gwnaethpwyd traean o'r lleoliadau):

- **Roedd 100% o fabwysiadwyr yn ymwneud â chytuno ar gynlluniau cyswllt ar gyfer lleoliadau newydd;**
- **Cynigiwyd cymorth i 100% o rieni geni a atgyfeiriwyd yn unol â chanllawiau newydd.**

Cynhaliwyd archwiliad i gwmpasu dulliau ac arferion cyfredol mewn cysylltiad ledled Cymru. Yn gyffredinol, darparodd yr archwiliad dystiolaeth glir:

Mae cyswllt yn cael ei ystyried fel elfen bwysig iawn gan bawb sy'n gweithio gyda phlant mabwysiedig a'u teuluoedd. Mae cynnydd o ran datblygu arfer ar gyfer cyswllt anuniongyrchol ac uniongyrchol, gan gynnwys cyfarfodydd cychwynnol⁸ rhwng rhieni geni a mabwysiadwyr, ac adolygu trefniadau cyswllt. Mae angen cefnogi cyswllt yn briodol.

"Y gair y byddwn i'n ei ddefnyddio i ddisgrifio cyfarfod â mabwysiadwyr yw 'cysurton'. Oedd, roedd yn un o ddyddiau mwyaf pryderus fy mywyd ond fe dawelodd fy meddwl. Rwyf wir yn teimlo y gallwn ddweud sut y byddant yn trin fy mhlant, hyd yn oed o un cyfarfod yn unig."

Mae llawer o fentrau cadarnhaol yn cael eu cynnal ym mhob rhanbarth a VAA, rhai wedi'u hariannu gan y buddsoddiad.

- **MWAS:** Mae trefniadau yn eu lle gyda Gwasanaethau Myfyrio yn cefnogi mamau biolegol cyn ac ar ôl mabwysiadu. Mae'r rhanbarth wedi cefnogi 113 o rieni geni a pherthnasau geni eraill, gan dderbyn adborth cadarnhaol.
- **NWAS:** Mae NWAS mewn cysylltiad â phum Gwasanaeth Myfyrio sy'n gweithredu ac yn ailsefydlu'r gwasanaeth cwnsela rhieni geni.
- **SEWAS:** Mae gweithiwr cyswllt yn goruchwyllo gweithrediad y Canllaw Arfer Da, gan gynnwys trefniant 'llwybr carlam' ar gyfer yr holl atgyfeiriadau cyswllt brodyr a chwiorydd newydd. Mae'r gweithiwr rhiant geni yn gweithio gyda'r tîm Canfod Teulu i hyrwyddo cyfarfodydd gyda rhieni sy'n mabwysiadu. Mae pob teulu mabwysiadol nawr yn cael cynnig sesiwn 'wirio / adolygu' o anghenion cymorth flwyddyn ar ôl y gorchymyn mabwysiadu. O fewn y 12 mis diwethaf, cynigiwyd adolygiadau i 60 o deuluoedd. Mae'r rhanbarth wedi datblygu proses 'diweddar cadarnhaol' ar gyfer rhieni geni, a thrwy hynny maent yn cael gwybodaeth a chalendr gweledol i'w helpu i reoli trefniadau cyswllt yn y dyfodol pan nad yw'r gweithiwr yn cymryd rhan. Mae adborth gan fam naturiol ar gefnogaeth ar gyfer cyfarfod gyda mabwysiadwyr yn cynnwys:

"Yn y cyfarfod, os na allwn i ddweud rhywbeth, byddai hi'n fy helpu i gadw ar y trywydd iawn ac roedd fy marn i yr un mor bwysig â'u barn nhw."

⁸ Cyfeirir ato'n aml fel cyfarfodydd 'untro', term hen ffasiwn nad yw'n adlewyrchu'r uchelgais i symud tuag at fabwysiadu mwy agored. Mae'r term yn cael ei ddisodli gan gyfarfodydd cychwynnol.

- **VVC:** Mae Swydd Swyddog Gofal Cymdeithasol wedi'i chreu i gefnogi trefniadau cyswllt ar ôl mabwysiadu. Mae offeryn asesu risg wedi'i ddatblygu i gynorthwyo gweithwyr cymdeithasol gofal plant i hyrwyddo cyfarfodydd rhwng rhieni geni a rhieni mabwysiadol. Mae staff dod o hyd i deuluoedd yn ymgymryd â chwnsela rhieni geni, cynigir cymorth ôl-fabwysiadu i rieni geni trwy'r gwasanaeth blwch llythyrau, a'r Cynghorydd Rhieni Geni, a ariennir gan y buddsoddiad. Mae'r olaf wedi cefnogi 124 o rieni geni. Mae cysylltiadau wedi'u sefydlu gyda'r ddau wasanaeth Reflect sy'n gweithredu.

- **WBAS:** Mae gan y rhanbarth dimau bach sy'n canolbwyntio ar waith cyswllt a rhieni biolegol gan ddefnyddio cyllid grant ac adnoddau rhanbarthol presennol, sydd wedi'i gydnabod fel enghraifft o arfer da. Cefnogodd y gwasanaeth 43 o rieni geni a sefydlwyd grwpiau cymorth rhieni geni a chyfluoedd 'galw heibio'. Mae Cyfarfodydd Rhieni Geni a Mabwysiadwyr yn cael eu hyrwyddo, ac mae opsiynau eraill yn cael eu hystyried os nad yw wyneb yn wyneb yn bosibl, tra bod cysylltiadau â gwasanaethau Myfyrio yn cael eu datblygu. O'r 35 o blant a leolwyd eleni, cynigiwyd cyfarfodydd gyda'r mabwysiadwyr i 23 o rieni geni a mynychodd 12 ohonynt. Ystyriwyd bod y rhain yn hynod gadarnhaol a buddiol i'r rhai a gymerodd ran. Mae 'Cofrestriadau wedi'u harloesi yn WBAS ac maent wedi bod yn flaenoriaeth allweddol. Ymgysylltodd 42 o fabwysiadwyr a 43 o rieni geni yn llawn â chofrestriad cofrestru naill ai ar ôl 12 mis neu 3 blynedd ar ôl gorchymyn mabwysiadu. Mae canlyniadau'r rhain yn rhoi adborth o ansawdd i ddatblygiadau yn y dyfodol.

- **Barnardo's:** Mae Barnardo's wedi datblygu ysgogiadau penodol o fewn y prosesau recriwtio i ddarparu gwybodaeth a holi am agweddau at wahanol fathau o gyswllt. Bellach disgwylir i bob mabwysiadwr ymrwmo i fath o gyswllt gyda pherthnasau biolegol ac ati.
- **St David's:** Mae ymholiadau cychwynnol a chysiau paratoi mabwysiadwyr bellach yn cynnwys ffocws penodol ar gyswllt uniongyrchol er mwyn newid agweddau.

Gwaith datblygu arall

- Mae mesurau perfformiad cymorth mabwysiadu wedi'u datblygu i'w gweithredu yn 2023/24.
- Mae NAS wedi cychwyn trafodaethau pellach gyda Llywodraeth Cymru i sicrhau newidiadau i ddeddfwriaeth cymorth mabwysiadu yng Nghymru. Mae hyn yn adeiladu ar gyngor a ddarparwyd gan NAS yn 2016 ac yn 2018, ond mae'n ymateb yn benodol i'r materion a godwyd yn ystod cyfarfodydd gyda'r Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol a Gweinidog y Gymraeg ac Addysg gan blant a phobl ifanc sydd wedi'u mabwysiadu, a chyda'r Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol gan riant mabwysiadol.

Mae annhegwch yn yr hawl i gael gwasanaethau cymorth mabwysiadu ar gyfer plant a phobl ifanc ac oedolion mabwysiedig, a'r gwasanaethau hynny sydd ar gael, o ran:

- o Argaeledd ac ansawdd gwasanaethau therapiwtig a chwnsela;
- o Hawl i wasanaethau cymorth mabwysiadu yn wahanol i'r hyn sydd ar gael i blant sy'n gadael gofal o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae swyddogion yn archwilio pryd a sut y gellir gwneud newidiadau.
- Mae NAS wedi bod yn ymwneud â gwaith ledled y DU fel rhan o Weithgor Mabwysiadu Cyfraith Gyhoeddus (PLWG), sy'n cynnwys ffocws ar gyswllt ac mae wedi defnyddio Canllaw Arfer Da NAS yn eu gwaith.

Gwell cofnodion mabwysiadu a mynediad at wybodaeth ar unrhyw oedran

Nod

Datblygu gwasanaeth mynediad at gofnodion a deunyddiau sy'n cydnabod pwysigrwydd cadw a rhannu gwybodaeth o safon, sydd hefyd yn sicrhau bod oedolion o bob oed yn cael cymorth wrth gael mynediad at eu cofnodion a bod gwybodaeth yn cael ei darparu ar eu cyfer mewn modd amserol.

Beth sydd wedi'i gyflawni yn ystod 2022/23?

Mae hwn yn wasanaeth i oedolion gan mai dim ond i bobl mabwysiedig dros 18 oed, rhieni, brodyr a chwiorydd, a phersonau penodedig eraill y mae hwn ar gael.

Y gwasanaethau yw:

- Mynediad at gofnodion genedigaethau
- Gwasanaethau cyfryngol (olrhain a chefnogi cyswllt)
- Ceisiadau gan frodyr a chwiorydd geni
- Ceisiadau gan berthnasau eraill neu bersonau penodedig

Yn anffodus, nid yw'r gwaith hwn wedi cael blaenoriaeth uchel yn draddodiadol o fewn y galw cyffredinol ac nid oes ganddo adnoddau digonol; mae ymgeiswyr yn aml yn aros am gyfnodau hir am wasanaeth. Gall fod anawsterau neu oedi sylweddol wrth gael gafael ar gofnodion wedi'u harchifo ac achlysuron pan na ellir dod o hyd i gofnodion. Gwaethygydd y rhain yn ystod y pandemig. Mae amrywiaeth sylweddol hefyd yn argaeledd gweithwyr cymdeithasol sydd â'r wybodaeth a'r profiad arbenigol yn y gwaith hwn.

Yn ystod 2022/23, derbyniodd gwasanaethau'r ceisiadau newydd a ganlyn; roedd y lefelau yn is na'r hyn a dderbyniwyd fel arfer.

- 222 ar gyfer mynediad at gofnodion geni
- 77 ar gyfer gwasanaethau cyfryngol
- 85 o frodyr a chwiorydd geni
- 11 gan berthnasau eraill / personau penodedig

Mae NAS yn ceisio gwneud gwelliannau i'r gwasanaeth hwn. Mae'r cynllun wedi ei addasu eleni yng ngoleuni'r 'Cydbwyllgor Hawliau Dynol i fabwysiadu plant mamau di-briod 1949 i 1976'. Ystyriodd NAS yr adroddiad ac ymgysylltu â Llywodraeth Cymru wrth iddi ystyried sut i ymateb i'r materion a grëwyd gan yr arferion hanesyddol hyn, yn ogystal ag ystyried sut y dylai gwasanaethau presennol ymateb.

Mae NAS wedi gweithio gyda'r Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasola Llywodraeth Cymru i ddarparu cyngor ar eu hmateb i'r adroddiad. Dewisodd y Dirprwy Weinidog Sgwrs Fabwysiadu Fawr NAS/AUK i wneud ymddiheuriad personol i'r dioddefwyr; mae hyn wedi'i ddilyn wedyn gan ymddiheuriad gan Lywodraeth Cymru yn y Senedd.

Ar gais Llywodraeth Cymru, mae NAS wedi datblygu cynnig am fynediad at gofnodion a gwasanaeth cymorth i bobl yr effeithir arnynt yn ystod yr amser y mae'r adroddiad yn ei gwmpasu, gweithio gyda Gwasanaeth Mabwysiadu Dewi Sant ac Adoption UK fel darparwyr unrhyw wasanaeth yn y dyfodol.

Ymgynghorodd Adoption UK â phobl sydd wedi'u mabwysiadu ynghylch eu hanghenion, sy'n llywio rhan cyd-gynhyrchu'r gwasanaeth – y cyntaf o'i fath yn y DU. Cynhaliwyd digwyddiad ymgynghori ar wahân gan Adoption UK a NAS gyda mamau yr effeithir arnynt gan yr adroddiad.

Mae NAS wedi creu is-grŵp ffurfiol i gefnogi'r gwaith datblygu yn y maes hwn. Datblygwyd cynllun gwaith sy'n canolbwyntio ar elfennau eraill o gynllun Mabwysiadu Cymru 2025, gan gynnwys datblygu deunyddiau i wella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o bwysigrwydd cofnodion geni a llwybrau i gael mynediad at wasanaethau i aelodau'r cyhoedd, yn ogystal â gweithwyr proffesiynol perthnasol.

Mae NAS wedi bod yn ymwneud â gwaith ar draws y DU fel rhan o Weithgor Mabwysiadu Cyfraith Gyhoeddus (PLWG) sy'n cynnwys ffocws ar fynediad at gofnodion.

⁹ Y groes i Fywyd Teuluol: Mabwysiadu Plant Merched Dibriod 1949-1976 (parliament.uk)

BLAENORIAETH STRATEGOL D

Cynnal y seilwaith sy'n angenrheidiol i gyflawni nas a chynnal llywodraethiant gadarn ar draws nas a maethu Cymru

Nod

Parhau i ddarparu'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru yn llwyddiannus.

Beth sydd wedi'i gyflawni yn ystod 2022/23?

Mae strwythur tîm canolog ehangach yn ei le, gyda staff yn canolbwyntio'n benodol ar fabwysiadu neu faethu, gyda'r Cyfarwyddwr a chymorth busnes yn gweithio ar y ddau.

Mae pob awdurdod lleol ledled Cymru wedi bod yn llofnodi cytundeb newydd y Cyd-bwyllgor yn barod i ddarparu mecanwaith i bob un o'r 22 awdurdod oruchwylio'r ddau wasanaeth.

Mae gwaith wedi'i gwblhau ar drefniant lletya diwygiedig gyda Chyngor Caerdydd, gan gynnwys cytuno ar restr costau ddiwygiedig.

Mae trafodaethau gyda Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) wedi bod yn llwyddiannus. Mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu cyllid tymor byr ychwanegol ac mae CLILC am adolygu'r cyllid cenedlaethol ar gyfer y ddau wasanaeth yn y tymor hwy.

Gwranddo ar ein defnyddwyr gwasanaeth

Gwerthusiad annibynnol o gymorth mabwysiadu yng Nghymru

Mae NAS yn cefnogi ac yn croesawu'r digwyddiad blynyddol Adroddiad Baromedr Mabwysiadu y DU, a gyhoeddodd yn 2023 ei bumed archwiliad blynyddol o'r dirwedd fabwysiadu ledled y DU. Yn seiliedig ar ymatebion arolwg gan filoedd o ddarpar fabwysiadwyr, rhieni mabwysiadol ac oedolion mabwysiedig, mae'n cynrychioli'r ciplun mwyaf cynhwysfawr sydd ar gael o'r ffordd y mae polisi a deddfwriaeth mabwysiadu chwarae rhan ym mywydau pobl.

Am y bumed flwyddyn, dangosodd adroddiad 2023 fod gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru mewn lle da ar eu taith tuag at welliant gyda lefelau cadarnhaol o foddhad yn cael eu mynegi. Felly cadwodd Cymru ei safle gyda'i sgôr 'cystal â' neu'n well na'r gwledydd eraill mewn sawl maes.

Roedd y prif negeseuon i Gymru eleni yn cynnwys:

- Roedd y 138 o ymatebwyr, er yn llai na'r blynyddoedd blaenorol, yn gymesur â'r boblogaeth ac ychydig yn well na gwledydd eraill y DU;
- Roedd ymatebwyr o Gymru yn fwy tebygol o:
  - Wedi cyrchu cymorth craidd (e.e. hyfforddiant, grwpiau cymorth) yn ystod 2022 ac yn fwy tebygol o gytuno bod y cymorth o ansawdd da (75%) a'i fod wedi gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i'w teulu (82%);
  - Cytuno bod y person a ymdriniodd â'i gais yn wybodus ac yn deall ei sefyllfa (80%);
  - Cael gwybod bod y cymorth yr oedd ei angen arnynt ar gael (76%) neu na fyddai cyfnod aros yn hir (70%).
- Mae amseroedd aros am gymorth mabwysiadu yn parhau i wella:
  - derbyniodd 71% gymorth o fewn tri mis i ofyn, cynnydd o 64% yn 2021;
  - cafodd 40% gymorth o fewn mis;
  - Fodd bynnag, dywedodd 15% eu bod wedi aros mwy na chwe mis am gymorth, gyda rhai yn adrodd eu bod wedi aros yn hir am weithiwr cymdeithasol penodedig, diffyg gwasanaethau therapiwtig lleol, ac oedi a achosir gan absenoldeb neu drosiant staff.
- Mae Gwelliannau i Ddeunyddiau Taith Bywyd yn golygu bod 79% o ymatebwyr Cymru wedi dweud bod eu deunyddiau yn 'dda' neu'n 'ddigonol' o gymharu â chyfartaledd y DU o 68%;
- Arwyddion o welliannau mewn cymorth mewn addysg. Roedd gan 74 o ymatebwyr blentyn o oedran ysgol gorfodol yn 2022, ac roedd gan 50% ohonynt un neu fwy o blant ag angen dysgu ychwanegol cydnabyddedig:
  - dywedodd 97% wrth ysgol eu plentyn fod eu plentyn wedi'i fabwysiadu;
  - Roedd 46% yn gwybod bod ysgol eu plentyn wedi cael hyfforddiant ar effeithiau trawma cynnar.

Cefnogi gwella ein gwasanaethau

Mae NAS wedi bod yn datblygu'r Polisi a Gweithdrefnau Mabwysiadu Cymru Gyfan a fydd yn cael ei lansio a'i roi ar waith yn 2023 a thu hwnt. Bydd hyn yn benllanw darn sylweddol o waith datblygu i NAS; llawer o ddiolch i Corienne Strange am arwain a chyfrannu cymaint at y gwaith hwn, i Virginia Harper a ymgwymerodd â'r gwaith datblygu ac ysgrifennu, Sarah Coldrick o AFKA am ei harbenigedd cyfreithiol, yn ogystal ag i reolwyr a staff Rhanbarthol a VAA am gyfrannu deunydd ac ymgymryd â gwaith prawf ddarllen gwerthfawr iawn.

Mae NAS wedi bod yn ystyried sut i ddarparu gwaith codi ymwybyddiaeth a hyfforddiant i fyfyrwyr gwaith cymdeithasol a gweithwyr cymdeithasol newydd gymhwyso. Datblygwyd seminar peilot ar fabwysiadu a pharhad gan ein Rheolwr Datblygu Cymorth Mabwysiadu Chris Holmquist a chafodd ei gyflwyno mewn prifysgol sy'n cynnig hyfforddiant cymhwyster gwaith cymdeithasol. Cafodd hwn dderbyniad da ac mae'n cael ei ddatblygu gan AFKA Cymru yn un o ddau fodiwl i'w cynnig i helpu i godi ymwybyddiaeth o fabwysiadu.

Mae NAS wedi datblygu cysylltiadau â Thîm Strategol Mabwysiadu Cenedlaethol Lloegr a Strategaeth Fabwysiadu Llywodraeth y DU drwy'r Cyfarwyddwr a'r Pennaeth Polisi, Ymarfer a Chyfathrebu. Mae hwn yn profi i fod yn gyswllt ffrwythlon sydd wedi cynnwys ffocws ar gyswllt, mynediad at gofnodion, Cofrestrau Mabwysiadu ac ati.

Mae NAS wedi datblygu cysylltiadau â'r Consortiwm o Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol (CVAA), gan gynnwys cefnogi eu cynhadledd flynyddol, a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ym mis Ionawr, a agorwyd gan y Dirprwy Weinidog dros lechyd a Gofal Cymdeithasol, ac a fynychwyd gan Albert Heaney, Prif Swyddog Gofal Cymdeithasol Cymru (CSCO). Rhannodd asiantaethau o bob un o'r pedair gwlad gyflwyniadau, gyda gwasanaethau NAS yn cael sylw amlwg, gan gynnwys enghreifftiau o waith cadarnhaol rhieni geni a datblygiadau mewn cysylltiad. Traddododd y Cyfarwyddwr araith ar y bore cyntaf yn canolbwyntio ar welliannau mewn mabwysiadu yng Nghymru ers 2014.

Mae NAS yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru mewn sawl maes. Ochr yn ochr â chynghor cyffredinol, mae NAS yn ceisio sicrhau bod plant sydd wedi cael profiad o ofal sydd wedi'u mabwysiadu yn cael eu cynnwys mewn polisïau.

Mae hyn yn cynnwys y canlynol:

- Y Grŵp Cyflawni Trawsnewid sy'n sicrhau bod ffocws ar blant mabwysiedig yn ei waith;
- Gan ganolbwyntio'n bennaf ar Faethu Cymru, mae'r Cyfarwyddwr hefyd wedi ymuno â'r Bwrdd Dileu Elw a dwy o'r ffrydiau gwaith;
- Rhianta Corfforaethol, gan gynnwys datblygiad y cyhoeddiad a gyhoeddwyd yn ddiweddar Siarter Rhianta Corfforaethol Cymru sy'n cynnwys yr holl bobl ifanc sydd wedi cael profiad o ofal, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u mabwysiadu;
- Cadw rhif y GIG ar gyfer plant mabwysiedig, sydd wedi'i archwilio ar y cyd â Lloegr;
- -Cofnodion Mabwysiadu Hanesyddol, sy'n ceisio sicrhau bod cofnodion hanesyddol sy'n cyrraedd y terfyn 100 mlynedd yn cael eu cadw;
- Ystyried pa gamau y gall fod eu hangen yng Nghymru ar ôl cyhoeddi'r ymchwil a'r adroddiad y 'Cartref i Mi'. Cynhaliwyd cyfarfod cadarnhaol iawn gydag uwch swyddogion a chydweithwyr o CVAA ac mae camau dilynol yn cael eu cynnal.

CANMOLIAETH A CHWYNION

Derbyniodd gwasanaethau rhanbarthol NAS lawer o ganmoliaeth yn ystod 2022/23, wyth fesul gwasanaeth ar gyfartaledd. Mae detholiad o'r rhain isod:

Ar gyfer gweithwyr cymdeithasol

"Roeddwn i eisiau rhoi rhywfaint o adborth a diolch yn fawr a chanmoliaeth am y gwaith caled y mae eich tîm wedi'i wneud ar gyfer fy nheulu. Cefais brofiad cadarnhaol iawn o'r cychwyn cyntaf. Roedd gen i dîm gwyb o'm cwrpas [ac] ... rwy'n ddiolchgar am yr ymgynghoriad, a helpodd fi i wneud synnwyr o brofiadau [fy mhlentyn] hyd yn hyn a pha strategaethau allai ei helpu i symud."

Gan Fabwysiadwyr

"Roedd yn braf cael y cyfle i gwrdd a siarad â rhieni eraill [mabwysiadol] mewn awyrgylch hamddenol. Roedd A a B wrth eu bodd gyda'r holl beth. Roedd yn llawer o hwyl ac roedd y ffaith iddynt gael rhoi cynnig ar lawer o bethau gwahanol yn wych." [disgrifio hyfforddiant cyn cymeradwyo]

Gan ysgolion:

"Mae wedi bod yn ddefnyddiol meddwl pam ei fod yn gwneud yr hyn mae'n ei wneud, peidio mynd yn sownd yn yr ymddygiad. Weithiau hoffwn yn y funud y gallwn eich ffonio a dweud, iawn mae hyn wedi gweithio, ni weithiodd hyn, gadewch i ni feddl. Ond rwy'n dechrau gallu ei wneud fy hun nawr a gyda chydweithwyr."

Gan rieni geni yn cyfarfod mabwysiadwyr

"Roeddwn i eisiau dweud ei fod yn gyfarfod mor hyfryd, teimladwy ac emosiynol ond mor werthfawr. Roedd X yn anhygoel; dangosodd hi mewn gwirionedd sut mae hi eisiau i'r bechgyn gael eu caru a derbyn gofal a rhoi blaenoriaeth iddynt drosti hi. Mae perthnasoedd mor bwysig ar gyfer gwaith gwerthfawr. Roedd yn wirioneddol emosiynol; rhywbeth dwi'n ei hoffi y byddan nhw'n meddwl amdano yn y dyfodol."

Gan bobl ifanc:

Mewn cerdyn: "Diolch am yr holl deithiau cerdded, sgwrsio a fy nghasglu o'r ysgol a siarad am y pethau caled gyda sioedled poeth, rwy'n gwerthfawrogi'n fawr, diolch."

Cwrs rhianta therapiwtig

"Rwyf wrth fy modd gyda'r cwrs. Mae wedi newid fy mywyd mewn gwirionedd. Diolch yn fawr iawn."

Grŵp rhieni geni

Mam geni: "Dim ond eisiau dweud diolch am fy ngwahodd ddoe, fe wnes i fwynhau'n fawr. Byddaf yn bendant yn dod i'r digwyddiad mawr nesaf."

Gweithiwr Cymdeithasol:

"Mae wedi bod yn brofiad anhygoel i fod yn rhan o'r diwrnod hwn. Mae'r sefydliad, y strwythur, yr eglurder wedi bod yn wych. Ni fyddem byth wedi sicrhau'r lefel hon o ddealltwriaeth am y plant heb y diwrnod hwn. Yn hollol wych."

Darpar fabwysiadwr:

"Ar ôl cael briff mwy cynhwysfawr a manwl o flynyddoedd cynnar y plant, rwy'n llawer mwy hyderus fy mod yn deall o ble maen nhw wedi dod."

Dyddiau Deall y Plentyn

Gofalwr maeth: "Roeddwn i'n gwybod, neu'n meddwl fy mod i'n gwybod beth roedd wedi ei brofi, ond ar ôl heddiw mae gen i lawer mwy o ddealltwriaeth."

Derbyniwyd nifer fechan o gwynion, un neu ddwy fesul gwasanaeth, yn ystod 2022/23 ac yn cynnwys y canlynol:

- Oedi cyn i'r mabwysiadwr fynd yn ôl i'r panel;
- Hyd yr amser i gael mynediad at gofnodion geni;
- Cyfathrebu;
- Pryderon am y cyngor a dderbyniwyd;
- Cyswllt blwch llythyrau;
- Rhestr aros ar gyfer asesiadau mabwysiadu partner rhiant.

GAIR DIWETHAF GAN EIN RHANBARTHAU A'N VAA

Beth sydd wedi mynd yn dda iddynt

MID & WEST WALES

Mabwysiadu
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Adoption
Mid & West Wales

Mae'r rhanbarth wedi cael blwyddyn brysur iawn ac wedi cyflawni llawer o lwyddiannau, yn enwedig o ran Gwaith Taith Bywyd, lle mae clod i'n hymarferydd Stori Bywyd ymroddedig, sy'n weithgar iawn yn cefnogi pawb i gyflawni gwaith rhagorol. Fe wnaethom hefyd achub ar y cyfle i gael rhywfaint o arian tymor byr ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i gryfhau'r gwasanaeth i bobl sy'n gofyn am fynediad at eu cofnodion geni. Roedd hyn yn ariannu gweithiwr cymorth pellach ac yn lleihau'r amser yr oedd pobl yn aros.

Mae'r rhanbarth yn falch iawn o weithio mewn partneriaeth â Thim Canolog NAS a NWAS i sefydlu Grŵp Cefnogi'r Gymraeg. Rydym wedi bod yn falch o fod yn rhan o hwyluso'r grŵp o ystyried bod gennym gyfran uchel o siaradwyr Cymraeg yn y rhanbarth.

SOUTH EAST WALES

South East Wales Adoption Service
Achieving More Together
Gwasanaeth Mabwysiadu Deddfyrain Cymru
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd!

Dychwelodd y rhanbarth i ddigwyddiadau gwybodaeth wyneb yn wyneb ar gyfer darpar fabwysiadwyr a rhan o'r hyfforddiant paratoi ar gyfer mabwysiadu. Dechreuwyd dau asesiad Sefydlogrwydd Cynnar Cymraeg ac rydym wedi rhoi System Rhybudd Cynnar ar waith gyda VAAs Cymru i nodi plant y gallai fod angen lleoliadau arnynt y tu allan i'n darpariaeth ein hunain.

Mae plant a theuluoedd wedi parhau i elwa ar ein pecyn cymorth pontio gwell o waith therapiwtig uniongyrchol gyda phlant, eu gofawyr maeth a mabwysiadwyr newydd. Mae hefyd yn cynnwys hyfforddiant i staff, e.e. hyfforddiant mabwysiadu wedi'i lywio gan drama ar gyfer gweithwyr cymdeithasol newydd gymhwyso a daniodd lawer o ddiddordeb ac ymrwymiad i Ganllaw Arfer Da NAS.

Mae grwpiau cylch diogelwch bellach yn cael eu hwyluso ar gyfer rhieni mabwysiadol gan y tîm cymorth mabwysiadu. Ym mis Ionawr, dywedodd mabwysiadwr:

"Byddwn yn cyngori unrhyw un sy'n ystyried mynychu i wneud hynny ar unwaith. Rwy'n meddwl ei fod yn gwrs allweddol gyda gwybodaeth werthfawr y dylai pob rhiant fod yn ymwybodol ohono. Mae cydlynwyr y cwrs yn gwneud gwaith gwybodaeth ddod â'r cwrs yn fyw gydag enghreifftiau gwerthfawr o fywyd go iawn."

Defnyddir yr offeryn 'Fy Stori Hyd Yma', mae deunyddiau Gwaith Taith Bywyd yn cynnwys cyfraniadau gwerthfawr gan weithwyr proffesiynol ac aelodau o'r teulu, ac mae hyfforddiant newydd Gwaith Taith Bywyd - Rhoi'r Pos Gyda'i Gilydd' wedi'i gyflwyno i weithwyr cymdeithasol. Cafwyd adborth cadarnhaol ar bob un.

Mae grwpiau rhieni geni wedi canolbwyntio ar sesiynau lles a sgiliau hunanofal, celf a chreffft therapiwtig, ochr ychydig â gweithgareddau hwyliog fel cerfio pwpenni a pharti Nadolig.

WESTERN BAY

Mae WBAS wedi elwa'n fawr o recriwtio staff cymorth mabwysiadu o incwm a gynhyrchwyd. Maent wedi cael effaith enfawr wrth ymgorffori meysydd o'r canllawiau arfer da.

Mae'r rhanbarth yn parhau i ddatblygu ei hyfforddiant ar gyfer mabwysiadwyr wrth iddynt symud ymlaen ar eu taith. Rydym wedi sefydlu grwpiau cymorth ar gyfer mabwysiadwyr ar wahanol gamau o'u taith gan ganolbwyntio'n benodol ar y mabwysiadwyr hynny sy'n aros i gael eu paru, sydd wedi bod yn ddefnyddiol iawn iddynt.

Mae ein hyb cymorth rhithwir y cyfeiriwyd ato yn gynharach yn yr adroddiad yn cael canlyniadau da iawn.

NORTH WALES

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Gogledd Cymru

North Wales
Adoption
Service

Mae rhanbarth Gogledd Cymru wedi profi rhai newidiadau rheoli eleni, sydd wedi arwain at ddatblygu cynllun gweithredu gwelliant i wella gwasanaethau mabwysiadu yn y rhanbarth ymhellach. Mae adnoddau rhanbarthol ar gael i gefnogi gwaith mabwysiadu, gan gynnwys cynorthwyo plant i drosglwyddo i leoliad, gyda gwasanaethau trosglwyddo rhanbarth yn parhau i dderbyn adborth cadarnhaol iawn.

Mae staff NWAS yn cynnig cyngor ac ymgynghoriad ar y canllawiau arfer da i staff gofal plant. Roedd y cydlynwdd Taith Bywyd Gwaith yn gyfrifol am drefnu cynhadledd a fynychwyd gan staff o bob rhan o Gymru. Yn gynnar yn y flwyddyn, gwelsom lawer o fabwysiadwyr yn dod ymlaen ar gyfer grwpiau o frodyr a chwiorydd.

Mae gwasanaeth cymorth rhanbarthol yn ei le i ddarparu cymorth therapiwtig ac eleni, fe wnaethom asesu 23 o blant/teuluoedd newydd. Fe wnaethom recriwtio a hyfforddi 28 o gyfeillion a darparu 22 gweminar magu plant yn ymdrin ag amrywiaeth o bynciau i ddiwallu anghenion teuluoedd mabwysiadol. Mae Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru mewn cysylltiad â gwasanaethau 5 "Reflect" sy'n gweithredu ac yn ailsefydlu'r gwasanaeth cwnsela rhieni biolegol.

VALE, VALLEYS & CARDIFF

Vale, Valleys
and Cardiff
Adoption
Service

Mabwysiadu
yn y Ffyn y Cymdeithas
a Charedig

Mae'r rhanbarth wedi parhau i leoli llawer o blant i'w mabwysiadu, gan gynnwys nifer o grwpiau o frodyr a chwiorydd: mae dros 70% o blant wedi'u lleoli gyda mabwysiadwyr VVC; ac y mae bron chwarter y gweddill wedi eu lleoli yn Nghymru.

Trefnodd VVC y lleoliad cyntaf yng Nghymru o dan Fframwaith Sefydlogrwydd Cynnar Cymru ac mae wedi cymryd rôl arweiniol wrth gefnogi prosiect WEP trwy ffilmio deunyddiau fideo sy'n cofnodi profiad y gofawyr a fydd yn cael eu defnyddio fel deunyddiau hyfforddi ar gyfer ymgeiswyr y dyfodol.

Mae VVC wedi parhau i godi proffil y rhanbarth. Roedd tri mabwysiadwr VVC yn rhan o ail gyfres y podlediad Truth Be Told, a chymerodd y Rheolwr Recriwtio ac Asesu ran yn rhaglen 'Aw'r Gyngor' BBC Radio Wales gydag Anna Ryder Richardson. Cymerodd mabwysiadwr VVC a mam naturiol ran yn Sgwrs Fabwysiadu Fawr y DU a chynhadledd CVAA y DU i drafod eu profiad o gyswllt uniongyrchol ar ôl mabwysiadu.

Yn ystod y flwyddyn, croesawodd VVC benodiad tri swyddog gofal cymdeithasol sydd wedi gwella'r ystod o wasanaethau cymorth a gynigir i theuluoedd mabwysiadol a theuluoedd biolegol.

AFKA Cymru

Cymdeithas ar gyfer Maethu,
Gofal Perthynas a Mabwysiadu
Association for Fostering,
Kinship and Adoption

Mae AFKA Cymru
(Cymdeithas Maethu,
Perthynas a Mabwysiadu)
wedi cael blwyddyn

gynhyrchiol a chyffrous. Dathlodd ein gwasanaeth newid enw ym mis Mawrth 2023 pan ddaeth AFA Cymru yn AFKA Cymru yn swyddogol. Roeddem am sicrhau bod ein henw yn myfyrio'n llawn y cymorth a gynnigir i bob maes o barhad, ac rydym wedi bod yn falch o'r adborth cadarnhaol a gawsom. Yn 2022/23 rydym wedi gweithio mewn partneriaeth â NAS i greu'r fframwaith ar gyfer Parhad Cynnar Cymraeg (WEP). Mae nifer dda wedi mynychu'r gweminarau a'r digwyddiadau yr ydym wedi'u hwyluso ac wedi cael derbyniad da. Rydym yn ddiolchgar i'r holl weithwyr proffesiynol sydd wedi ein cefnogi i gyd-greu'r fframwaith ac yn falch o weld mabwysiadwyr sydd am ystyried dod yn ofalwyr WEP: "Roedd hyfforddiant yn ddefnyddiol iawn ac yn ein gwneud 100% yn siŵr o fod yn ofalwyr WEP."

Fel rhan o'r fframwaith, rydym hefyd wedi datblygu modiwl e-ddysgu dwyieithog sydd ar gael i'r farnwriaeth yng Nghymru, yn ogystal â modiwlau ar gyfer ymarferwyr, aelodau panel mabwysiadu a maethu, teulu a ffrindiau gofalwyr WEP, a fideo byr i rieni geni i gynorthwyo. gyda'u dealltwriaeth os yw eu plentyn yn cael ei leoli gyda gofalwr WEP.

Rydym hefyd wedi dechrau datblygu dwy weminar i godi ymwybyddiaeth o fabwysiadu – bydd y rhain ar gael i fyfyrwyr gwaith cymdeithasol a gweithwyr cymdeithasol ôl-gymhwysio yn ddiweddarach yn 2023.

Mae AFKA Cymru yn edrych ymlaen yn fawr at y flwyddyn i ddod lle byddwn yn darparu hyfforddiant ar 'Mabwysiadu Modern fel Opsiwn Parhad Cadarnhaol i Blant'. Gobeithiwn gefnogi ymarferwyr i wneud penderfyniadau gwybodus ar gyfer plant wrth iddynt gynllunio eu gofal.

ST DAVID'S ADOPTION SERVICE

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Dewi Sant

St David's
Adoption
Service

Pan fyddwn yn myfyrio
ar 2022/23, mae llawer o
uchafbwyntiau i Wasanaeth
Mabwysiadu Dewi Sant.

Dechreuodd y flwyddyn gydag arolwg i'n holl deuluoedd, staff, ymddiriedolwyr a rhanddeiliaid allweddol ar eu barn a'u blaenoriaethau allweddol ar gyfer y tair blynedd nesaf, gan gynnwys Grŵp Cyswllt AUK, a roddodd o'u hamser a'u meddyliau mor hael i ystyried ein hamcanion. Yr ymgynghoriad hwn yw sylfaen cynllun strategol Dewi Sant ar gyfer 2023/26. Yn ganolog i'r cynllun mae set o bum gwerth allweddol sy'n hanfodol i'r ffordd yr ydym yn darparu ein gwasanaethau a'n hymrwymiad i'r rhai sy'n eu defnyddio.

Yn 2022 dathlwyd 80 mlynedd fel asiantaeth fabwysiadu; croesawodd dau ddigwyddiad yng Ngorllewin a De Cymru deuluoedd a ffrindiau ochr yn ochr â gwesteion gan gynnwys Julie Morgan, y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol ac Albert Heaney, Prif Swyddog Gofal Cymdeithasol Cymru, a ymunodd â ni am de a chacen pen-blwydd! Defnyddiwyd ein pen-blwydd yn 80 oed i lansio ailfrandio Gwasanaeth Mabwysiadu Dewi Sant; rydym wrth ein bodd gyda'n logo newydd, ein datganiad cenhadaeth a gweledigaeth sy'n cynrychioli asiantaeth fabwysiadu fodern sy'n cysylltu teuluoedd a phartneriaethau â chydweithwyr yn y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol. Mae'r cysylltiadau hyn wedi ein galluogi i weithio'n agos gyda'r rhanbarthau i nodi lleoliadau i blant yn y gwasanaeth mabwysiadu craidd a'r Gwasanaeth Mabwysiadu Gyda'n Gilydd.

Rydym wedi parhau i ddatblygu ein cynnig o gymorth mabwysiadu: o grwpiau cymorth i deuluoedd a gymeradwywyd yn ystod y pandemig; i weithio ochr yn ochr â Lle i Deuluoedd i gynnig cymorth a arweinir gan seicoleg i deuluoedd sy'n mabwysiadu drwy'r Gwasanaeth Mabwysiadu Gyda'n Gilydd. Cawsom hefyd barti Nadolig bywiog iawn gyda Siôn Corn yn gwneud ei ymddangosiad hirddisgwyliedig!

ADOPTION UK

Teulu gyda'n gilydd
Together we're family

Gyda chymhareb staff-i-plentyn uchel a dealltwriaeth dda o'r ansicrwydd y gall rhai pobl ifanc mabwysiedig ei brofi, y grwpiau hyn yn aml yw'r unig grŵp ieuencid y gall y bobl ifanc ei fynychu.

Cyflwynwyd 122 o sesiynau grŵp anhygoel ar draws y flwyddyn i fwy na 300 o blant a phobl ifanc, gan gynnwys sesiynau 'ymarferol' gydag adar ysglyfaethus, gemau dŵr gyda sbyngau a bomiau dŵr, creu angenfild pot pinsio clai, a phopeth yn y canol.

Cyrrhaeddodd Ruth Letten, rheolwr gwasanaeth Connect, rownd derfynol y Gwobrau Rhagoriaeth Gwaith Ieuencid yn y categori Rhagoriaeth mewn Partneriaethau.

Mae'r Cyngor Ieuencid Mabwysiadu yn gweithio'n agos gyda staff Adoption UK i gyflwyno cais mawr i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol a buont yn llwyddiannus wrth sicrhau pedair blynedd o gyllid ar gyfer prosiect newydd sbon wedi'i leoli yng Ngogledd Cymru ac yn canolbwyntio ar addysg.

BARNARDO'S CYMRU

Mae Gwasanaeth Mabwysiadu a Maethu Barnardo's Cymru wedi cefnogi ystod eang o blant i ddod o hyd i'w cartrefi am byth. Cyflawnwyd hyn trwy gydweithio a phartneriaeth, gan weithio gyda staff Canfod Teulu rhanbarthol NAS a gweithwyr Cymdeithasol Gofal

Plant yng Nghymru a thu hwnt. Mae'r gwasanaeth wedi cynyddu ei gapasiti dod o hyd i deuluoedd drwy recriwtio ail ddarganfyddwr teulu, sydd wedi ein galluogi i weithio'n fwy ymatebol gydag asiantaethau partner. Yn ogystal â hyn, rydym wedi parhau i ganolbwyntio ar ein pecyn cymorth ôl-fabwysiadu. Ym mis Ebrill, fe wnaethom gyflwyno calendr hyfforddi a chyfranogi newydd sy'n cynnwys hyfforddiant, gweithdai, a grwpiau cymorth, yn ogystal â sawl digwyddiad cymdeithasol i deuluoedd. Rydym hefyd wedi gallu cynnig gwaith a hyfforddiant 1:1 pwrpasol gyda mabwysiadwyr cyn ac ar ôl lleoli; mae nifer dda wedi mynychu a chafwyd adborth cadarnhaol iawn. Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth ag Adoption UK i gynnig mynediad i Aelodaeth Pasbort Adoption UK a chyfeirio mabwysiadwyr cymeradwy at grwpiau cymorth a hyfforddiant perthnasol.

Rydym wedi cyflwyno Hyfforddiant Ffrindiau a Theuluoedd pwrpasol, a gynnigir i ddarpar fabwysiadwyr wrth asesu, ar y pwynt cysylltu/paru ac i gymorth ôl-fabwysiadu lle mae hyd yn oed yn bwysicach. Rydym hefyd wedi diweddarau ein canllaw plant mabwysiadol.

Amdanom ni

Crëwyd y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i wella gwasanaethau i bawb yr effeithir arnynt gan fabwysiadu yng Nghymru.

Mae Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru (NAS) a lansiwyd ym mis Tachwedd 2014, yn fenter gydweithredol arloesol ar gyfer darparu gwasanaethau mabwysiadu. Daeth â gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol Cymru ynghyd mewn strwythur tair haen sy'n cynnwys partneriaethau ar bob lefel ag Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol sydd wedi'u lleoli yng Nghymru, y Gwasanaethau Iechyd ac Addysg, yn ogystal ag eraill.

Ar lefel awdurdod lleol, mae pob un o'r 22 o gynghorau yng Nghymru yn parhau i ddarparu gwasanaethau i bob plentyn sy'n derbyn gofal tra'n nodi a gweithio gyda'r plant hynny y mae cynllun mabwysiadu yn briodol ar eu cyfer.

Yn rhanbarthol, mae awdurdodau lleol yn cydweithio o fewn pum menter gydweithredol ranbarthol i ddarparu ystod o wasanaethau mabwysiadu. Mae gan bob cydweithrediad rhanbarthol gysylltiadau â'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol, Iechyd ac Addysg.

“Mae'r Grwpiau Mabwysiadu wedi bod yn amhrisiadwy i ni ac yn llawer o hwyl. Mae cwrdd â theuluoedd eraill sydd wedi dod at ei gilydd trwy fabwysiadu mor arbennig. Mae pawb yn deall ei gilydd ac maen nhw yno i'ch cefnogi a'ch cefnogi, ni waeth pa gam o'r daith rydych chi arni. Mae wedi bod yn hyfryd gweld fy mhlant yn cwrdd ag eraill sydd â mabwysiadu yn gyffredin a sylweddoli bod pob teulu yn dod at ei gilydd mewn gwahanol ffyrdd ond sydd â chariad yn gyffredin.”

Mabwysiadwr, Caerdydd.

Mae'r gwasanaethau a ddarperir yn amrywio ym mhob cydweithrediad, ond mae pob un yn:

- Darparu swyddogaethau asiantaeth fabwysiadu ar gyfer plant;
- Recriwtio ac asesu mabwysiadwyr;
- Cynnig cwnsela i rieni geni;
- Cynnig cyngor i oedolion mabwysiedig;
- Gwasanaethau cymorth mabwysiadu, mae hyn yn cael ei rannu ag awdurdodau lleol yn rhai ohonynt.

Yn genedlaethol, mae'r Cyfarwyddwr a'r tîm canolog bach yn darparu arweinyddiaeth, cydgysylltu, cymorth strategol a galluogi.

Gwasanaeth
Mabwysiadu | National
Cenedlaethol | Adoption
Service

Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
Tîm Canolog c/o Cyngor Dinas Caerdydd
Ystafell 475 Neuadd y Sir
Glanfa'r Iwerydd,
Caerdydd CF10 4UW
T: 029 2087 3927
E: contact@adoptcymru.com
www.adoptcymru.com

@nas_cymru

@nationaladoptionsservice